صورة عن الأصل

המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

בס"ד יום ג', פ' מטו"מ כ"ב תמוז מ"ו (29 ביולי 86)
דף היומי: בבלי — קדושין כ"ו; ירושלמי — מגילה י"ב

שנה ל"ז גליון 10545
38 אג"ח כ' מע"מ

השליח המצרי לירושלים אגיס מנצור:

בקרוב תערך "פגישת פיסגה" בין ר"מ ישראל ונשיא מצרים

דיונים מעשיים — רק לאחר חתימת שטר הבוררות על טאבא ★ מיופה הכח המצרי שב מקהיר

מאת סופרנו המדיני

לאחר פגישתו של אגיס מנצור, העתונאי רם הדרג של מצרים, עם ראש הממשלה הצביע מנצור על התקדמות רצינית בהסכם השלום, וכי מיד לאחר חתימת שטר הבוררות בענין טאבא, יתחילו הדיונים המעשיים בדבר עריכת פגישת הפיסגה בין ראשי ממשלות מצרים וישראל.

מנסור אמר בדבריו, כי מובארק רואה בצורה חיובית ביותר את תחיותו של ראש הממשלה מר שמעון פרס לקראת השלום, אם כי הדרך אינה קלה ביותר והיא רצופה מכשולים, הרי אין ספק כי ברצון כנה יגיעו לקראת שלום צודק לכל עמי המזרח התיכון.

על הסיכויים והאפשרויות לשלום סירב לענות, בהדגישו שביקורו הוא פרטי בהחלט ולא רשמי.

עם זאת הביעו חוגים מדיניים יודעי דבר בירושלים, כי במסגרת ביקורו יבדוק מנצור את האפשרויות לארגן פגישת פיסגה בין פרס ומובארק, כדי למנוע הידרדרות ביחסי מצרים עם מדינות ערב.

כאמור תלוי ארגון הפגישה בהשגת הסכם בענין שטר הבוררות, לפי שמועות בלתי מאושרות יתכן שפגישת פיסגה תיערך תוך שבועיים שלוש, אולם הדבר תלוי בהתפתחויות נוספות בקשר לתגובות ערביות בפגישת חסן־פרס במרוקו, וכן לגבי ההתקדמות בענין שטר הבוררות עצמו.

מקור מצרי מסר לעתון "אל־אתיחאד" כי מובאראק ייפגש, כנראה, עם פרס בקהיר באוגוסט, אם תתקדם הבוררות באופן משביע רצון.

"אל איתיחאד" המסתמך על אותו מקור מסר עוד כי האיגרת שקיבל מובאראק מפרס עוסקת בפגישותיו עם המלך חסן והשפעת התגובה הערבית על קיום מפגשים נוספים דומים ע"י מנהיגים ערביים. כן עסקה האיגרת בענין טאבה.

מו"מ על המצב בשטחים

יוסף גינת, יועצו של השר ויצמן, שחזר מביקור של עשרה ימים בארה"ב, שם עשה כדי לגייס תרומות להקמת מפעלי ספורט בכפרים ערביים, ציין כי בתכנית זאת משתתפים שמונה ישובים יהודיים ושמונה ישובים ערביים, המשתתפים פעולה כדי לקדם תוכניות כלכליות משותפות.

משלחת טאבא מגיעה הערב

משלחת מצרים לשיחות טאבה, נבפי הצויראה לסיבוב האחרון של שיחות אלה, תגיע הערב, נמסר ל"כתב עתים" ממשרד החוץ.

ראש הממשלה בנאום מדיני גדוש־מליצות על ביקורו במרוקו:

"יש להפעיל את המפתח לשער־השלום — לגשר על הפער בעמדות הצדדים"

פרס: החידוש הגדול שבמיפגש — הוא שחסן השני אמר לעולם הערבי שיש להפסיק את החרם על ההידברות עם ישראל ★ גילה, שזהו ביקורו השלישי במארוקו ★ פרס מקווה שבעקבות הפגישה יוזרז פתרון הבעיות עם מצרים ותתחדש ההזמנה לירדן ★ הדיון ימשך גם מחר בכנסת

— מאת צבי רוזן, כתב "המודיע" בכנסת —

ראש הממשלה שמעון פרס אמר אתמול, במליאת הכנסת, בנאום מדיני גדוש־מליצות, שנועד "לסכם בפומבי את הביקור במארוקו", כי "הוא מקווה שבעקבות הפגישה באיפרן יוזרז פתרון הבעיות השנויות במחלוקת בינינו לבין מצרים, נחדש את הזמנתנו לירדן להידברות ישירה, נציע לתושבי השטחים שלא להחמיץ אפשרויות שהוצעו להם ואפילו לסוריה הערבית לא נאה להציע הידברות במקום הרבות".

תקוותו של ראש הממשלה שולבה בתוס סיקור מקיף ומפצה, רב ציטוטים, שנשא בפני כנסת גדושה בחכ"ים ואורחים, כתבים וצלמים, שנכחו במליאה ובציציעים. במרכז דבריו קבע ראש הממשלה, כי "החידוש הגדול שבמיפגש — ובכך תרומתו הגדולה של המלך — הוא בכך שחסן השני אמר לעולם הערבי בקול צלול שיש להפסיק את החרם על ההידברות עם ישראל, שאין דבר בהחלטות הליגה הערבית האוסר הידברות כזו ושבלי הידברות הסכסוך ישאר נעוץ בבשר החי של תושבי האיזור לעולם ועד".

להלן אמר ראש הממשלה, כי "המלך חסן החליט שלא להיכנע למתנה הסירוב ולדלג על מחסום הבושה המסורתי". ראש הממשלה הוסיף, כי "אני חייב להגיד שהתבנית היוצרת עמק שווה להידברות. שכן בויכוח המתנהל זה עשרות בשנים על השאלה מה יש להקדים למה, האם יש להקדים פתרון למו"מ או מו"מ לפתרון — התשובה היא שיש להקדים מו"מ מקדים וישיר, ללא תנאים מוקדמים, כדי שהסכסוך לא ינציח את עצמו".

"במשך שהותנו באיפרן התקיימו שלוש פגישות — סיפר ראש הממשלה לכנסת — עם המלך ושריו, ובפגישות הללו חיפשנו מכנה משותף כדי ליצור מעמד פתיחה. ידענו יפה שלא ניתן בזמן קצר ובזינוק אחד לגשר על הפער הקיים בין עמדות הצדדים. כאשר הערתי בשיחותי עם המלך שאנו מחפשים ביחד את המפתח לפתיחת שער השלום, הוא השיב: גם כאשר נמצא את המפתח יש להפעילו "סיבוב אחר סיבוב". כלומר, מדובר בתהליך ולא בזינוק חד־פעמי".

ראש הממשלה גילה בכנסת, כי זהו ביקורו השלישי במארוקו והוא ראה התקדמות רבה מאז הביקור האחרון שנערך לפני חמש שנים בארץ זו. במהלך נאומו בכנסת הירבה פרס לצטט מפי המלך דברים: "יהרשו לי לומר לכם — ציטט פרס מפיו של המלך — שיש כאלה שהריר נזל מפיהם מרוב תשוקה להיפגש עם שמעון פרס אך לא רצו ללכת אליו ופחדו לדבר אתו". ציטוט נוסף של חסן בפי פרס: "שמעון פרס שהה ימיים במרוקו, ללא שמירה, מפני שיש מי שישמור עליו, הם ההגיון המרוקאי, כבוד הראש, האחריות והחינוך של בני עמנו זה 1400 שנים"...

בסיום דבריו אמר פרס, כי "הפגישה הוציאה את תהליך השלום עם מצרים מבדידותו ונתנה לגיטימציה להידברות במקום עימות נצחי. בתום דברי ראש הממשלה החל דיון מדיני בכנסת, שימשך גם מחר.

אליעזר פנוש — פרדס חנה — בית ישראל אשדוד
חווה רייזל לב — ירושלים
מאורשים
בס"ד, אור ליום שנכפל בו כי טוב כ"ב תמוז תשמ"ו

מיכאל אזולאי — מעלות (בני ברק)
גאולה מרים מלול — טבריה (בני ברק)
מאורשים
בס"ד, אור לכ"א תמוז תשמ"ו

ישיבת פרשבורג
בעיה"ק ירושלים ת"ו
ברכת טוב טוב חמה ולבבית
מוגש בזה בכל רגשי הכבוד למעיכ הרב הגאון כש"ת
רבי **שמחה בונם סופר** שליט"א
גאב"ד פרשבורג
ומשפחתו החשובה שיחיו
ולכבוד אמו הרבנית הצדקנית מפרשבורג
מרת **אסתר חנה שרייבר** שתחי'
ולמעיכ חותנו ידידנו הדגול הגאון הגדול המפורסם כש"ת
רבי **בצלאל שטרן** שליט"א
לרגל שמחת אירוסי בנם־נכדם המצוין
עדין לגאון, מבחירי התלמידים של ישיבתנו הק'
הרב **אברהם שמואל בנימין** שיחי'
עב"ג הכלה המהוללה שתחי'
בת הרה"ח מו"ה שמואל שמעלקא בידרמן שיחי'
בן **כ"ק אדמו"ר מלעלוב** שליט"א
עלזי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל,
יה"ר מ"ש שיזכו לרוות מהם הרבה נחת ותענוג לתפארת המשפחות הנכבדות
הנהלת הישיבה

כולל "אוהל משה" שאץ — ויז'ניץ
רח' הרצל 60 — חיפה
ברכה לראש משביר
ברכת מזל טוב לבבית מעומק הלב
למעמי"ר מורנו ורבנו הרב הגאון בנש"ק מוה"ר
רבי **מנחם דוד הגר** שליט"א
רב דביהמ"ד ונשיא המוסדות
ולכל המשפחה הנכבדה והדגולה
לרגל הולדת הבת — שרה תחי' לאוי"ט
יזכו לרב תענוג ונחת ממנה ומכל יוצ"ח
מעתירות וברכת
הגבאים, לומדי השעורים
מתפללי ביהמ"ד, אברכי הכולל

T.D.Y שרות שילוח בינלאומיים בע"מ
משלוח חפצים אישים
לניו יורק, לונדון, פריס
דרום אמריקה, אוסטרליה
צלצל עוד היום!!
03-376658/9, 376232/3
04-661137/8
הערכת מטען **חינם!**

מקורות ברבאט: "לא יהיו עוד פגישות עם בכירים ישראלים"

אבו דאבי, — מקורות דיפלומטים יודעי דבר ברבאט הוציאו מכלל אפשרות שמרוקו תחדש את יחסיה הדיפלומטים עם מצרים באופן נפרד. כן שללו סיכויים של כינוס פסגה משולשת הכוללת את מובארק, מלך מרוקו וראש ממשלת ישראל. כך מוסר העתון "אל איתיחאד".

"אל איתיחאד" ציטט מקורות ברבאט שאמרו, כי יש נסיון לבדות ידיעות בענין ביקור פרס במרוקו ובדבר התגובה המצרית לביקור פרס במרוקו.

המקורות הדגישו לעיתון, כי אין טעם בדו שיח כלשהו עם השלטונות הציוניים, כל עוד הם לא משנים את עמדתם הנוגדת את זכויות העם הפלשתיני. המקורות אמרו כי "לא תהיה פגישה נוספת בין שום אחראי מרוקאי וישראלים אחרי כשלון פגישת אפראן", דברי "אל איתיחאד". (ע"מ).

פרס עשוי לדון עם בוש בנושאי כלכלה

מאת סופרנו הכלכלי

ראש הממשלה שמעון פרס עשוי להעלות בפגישתו עם סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש גם נושאים כלכליים.

נראה שראש הממשלה ישוחח עם האורח האמריקאי על חתימת ההסכם להקמת תחנת השידור האמריקאית "קול אמריקה". התחנה מיועדת לקום בערבה. בוש היה אמור בביקורו הנוכחי לחתום על הסכם בעניין, אולם הדבר נדחה בשל מחלוקות בין משרדי הממשלה.

משרד האוצר טוען כי בנוסח ההסכם המוצע אין עדיפות לחברות ישראליות בביצוע הפרוייקט ובאחזקתו לפיכך הוצע לדחות לפי שעה את חתימת ההסכם. ראש הממשלה יכנס בלשכתו דיון בעניין. לפגישה הוזמנו ממלא מקום ראש הממשלה, שר התקשורת ושר האוצר.

כמו כן עתיד ראש הממשלה לדון עם סגן הנשיא על פרוייקט ה"לביא". ראש הממשלה יסביר את החשיבות שרואה ישראל בפיתוח המטוס.

סכנת ארבה במצרים

קהיר, — ארבה מתקרב למצרים — כך נמסר מה מינהל לעניני ארבה במשרד החקלאות המצרי.

מצרים כבר קיבלה התראה על סכנת הארבה. זה שמונה שנים לא עמדנו בפני מיתקפת ארבה אולם צפוי שלהקות ארבה יגיעו למצרים החל מאוקטובר השנה.

מנהל המחלקה לענייני ארבה והשקייה חקלאית, אמר: "מלחמה בארבה תיעשה במדבר כדי שהארבה לא יוכל להגיע לעמק. קיבלנו דוח"ות שלפיהם הופיע ארבה בכמה איזורים. אולם לאחר בדיקה התברר שזהו אינו ארבה אלא סוג של ארבה מדברי. נקטנו אמצעים לחיסולו בטרם יגיע לאיזורים נוספים, אולם הלהקות באות מחו"ל, ואם אנו מחסלים להקה אחת עלולה להופיע אחרת. לכן אנו במצב של כוננות מתמדת". (ע"מ).

היום יוגש לכנסת חוק שכר מינימום

מאת סופרנו הכלכלי

שר האוצר משה נסים יגיש היום לכנסת את הצעת הממשלה לחוק שכר מינימום.

כזכור, אישרה הממשלה ביום א' השבוע את הצעתו של נסים בעניין. על פי ההצעה שכר המינימום יקבע על ידי הממשלה, המעסיקים וההסתדרות. הוא יעודכן אחת לשנה, בהצעה לא נקבע מה גובהו של שכר המינימום בהשוואה לשכר הממוצע במשק.

שר העבודה והרווחה משה קצב אמר אתמול, כי הוא מסרב להגיש לכנסת את הצעת החוק כיוון שהצעת החוק של הממשלה מחטיאה את מטרותה. לדעתו הצעת החוק כפי שהוצעה על ידי הממשלה, אינה מבטיחה הגנה נאותה לבעלי שכר נמוך. השר קצב אמר כי בהצעת החוק יקבע במפורש ששכר המינימום הוא 45 אחוזים מהשכר הממוצע במשק. אולם, כידוע הצעתו לא התקבלה.

שרי אופ"ק התפזרו לאחר ישיבה קצרה:

סיכוי מועט לפתרון משבר קרטל הנפט בשוק העולמי

אם תיכשל הועידה בז'נבה עשויים ראשי מדינות אופ"ק להתכנס לועידה ★ מיליארדי דולרים — הפסדי קרטל אופ"ק

ג'נבה, — שרי קרטל הנפט אופ"ק סיימו במהירות את הישיבה הראשונה של הועידה הרביעית שלהם השנה שנועדה לפתור את המשבר שפקד אותם, בעקבות הצפת השוק העולמי בכמויות עצומות של נפט והדרדרות מחיריו עד למינימום שלא היה כמותו שנים רבות.

לאחר שהמפיקות הגדולות, בעיקר סעודיה וכווית החליטו על עמדה נוקשה שאינם מוכנים לסגת ממנה ככל הנראה, 13 שרי הנפט של הקרטל קמו מן הישיבה לאחר דיון שלא נמשך יותר מ־90 דקות. הם החלו מיד לאחר מכן בשורה של התייעצויות בלתי רשמיות ולשיחות שונות.

היתה זו ועידת אופ"ק השלישית במהלך 1986 לאחר שבישיבה הקודמת באי בריוני ביוגוסלביה נתקבלה החלטת רוב של 9 נגד 4 על תפוקה כוללת של 17.6 מיליון חביות ליום בלבד. אולם כאז אף אחת מבין חברות הקרטל לא שמרה על המיכסה שלה כלל, וביחוד סעודיה וכוויית העלו את התפוקה עד ל־20 מיליון חביות ליום.

אבו דאבי, — ראשי 13 מדינות אופ"ק עשויים להתכנס לועידת חרום בנסיון לחסום את ירידת מחיר הנפט בשוק העולמי אם ועידת אופ"ק הנוכחית המתכנסת בג'נבה תיכשל — מסר העתון "אל איתיחאד" היוצא בנסיכויות הערביות המאוחדות.

העתון הנחשב לרשמי למחצה, ציטט ממקורות מהימנים בג'נבה ואומר, כי הועלתה הצעה בלתי רשמית לכינוס ועידת פיסגה של מדינות הנפט המאוגדות בקרטל.

ראשי מדינות אופ"ק קיימו ועידה אחרונה באלג'יר — ב־1975.

לונדון, — המאמץ של מדינות אופ"ק להחזיר לעצמן את חלקן בשוק העולמי רווי הנפט עלה ל־13 חברות הקרטל עד כה מיליארדי דולרים בהפסדים מהכנסות נפט — כפי שבריטן הנפט בד המסכא "פטרוליום אינטליג'נס ויקלי".

הודעת אופ"ק מדצמבר שעבר כי היא תאבק למען החזרת הנפה שלה בשוק הנפט העולמי גרם להתמוטטות מחירי הנפט ביותר מ־50 אחוז עד לשפל של 9 דולר לחבית נפט כיום.

השבועון אומר כי אמנם החדירה לעצמן מדינות אופ"ק יצוא של 1.1 מליון חביות ממפיקות שאינן חברות הקרטל, אולם כל חבית נפט שזכו בה בחזרה עלתה למדינות אופ"ק 38 דולר בהפסד הכנסות בתמצית הראשונה של השנה. (ע"ר).

תחזית מזג האויר

יהיה חם ויבש בפנים הארץ והביל במישור החוף. הטמפרטורות החזויות: ירושלים 19 — 30, צפת 21 — 29, טבריה 21 — 38, השומרון 19 — 31, תל אביב 22 — 30, באר שבע 19 — 35.

הצלת נפשות
דרושה בדחיפות לתקופה קצרה משפחה חרדית אומנת לתינוקת בת שבועיים
02-825257

בית כנסת מרכזי בירושלים
מחפש בעל־תפילה
מנוסה בנוסח אשכנז בעל קול חזק ונעים
להתקשר 3 — 2 בצהריים 9 — 8 בערב
02-242456

מכבסת הדר ונקוי יבש
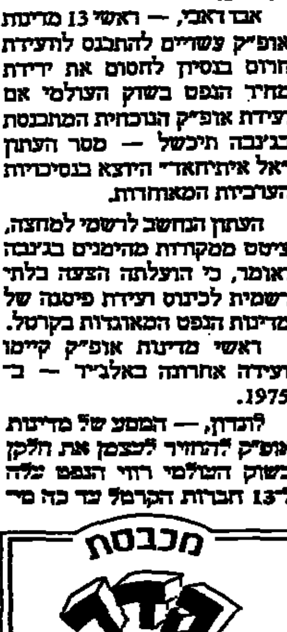
רח' רבי עקיבא 99 לשעבר דיאנציק בני־ברק
הודעה חשובה
לרגל שיפוץ המקום והחלפת הציוד לחדש אנו פונים ומבקשים מכל לקוחותינו אשר השאירו בגדים אצלינו נא לבוא לקבלם בחזרה עד לתאריך כ"ח תמוז
בתודה מראש
מכבסת הדר

ברכת מזל טוב לבבית
למכובדנו הרה"ר **זלמן לעהרער** הי"ו
הממונה על קופת גמ"ח ע"ש דוד יצחק קלך בבלגיה
לאירוסי הבן היקר **צבי יעקב** נ"י עב"ג
טובה אידלמן תחי'
לבנין עדי עד
כברכת ועד קופת גמ"ח ע"ש דוד יצחק קלך ז"ל
תל אביב פרץ חיות 21
ראשון לציון רח' בלוסקין 30 ע"י טוב

ביקור סגן נשיא ארה"ב

העיר העתיקה של ירושלים והנושא קליטת יהודי התפוצות — אלה היו שני הנושאים המרכזיים שעמדו במרכז היום השני לביקורו של סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש ורעייתו בישראל.

אתמול עם בוקר יצאה הפמליה מן המלון והגיעה לאתר הארכיאולוגי במצודת דוד. אחר כך ממהרת הפמליה לרובע היהודי. השוטרים מונעים מקהל התושבי הרובע ללכת במסלול של בוש. בוש הגיע לבית הכנסת החורבה ואחר כך לתצפית על הכותל והר הבית. בוש פוגש ביהודי אמריקני שבא לישראל כדי לחגוג את הבר מצווה לבנו דווקא ליד הכותל המערבי. ברחבת הכותל ממתינים לבוש עשרות תיירים ומבקרים והוא מנופף להם לשלום. ניכר כי מלוויו של בוש עושים מאמץ ניכר שיהיה לביקור סיקור נרחב עד כמה שאפשר. הסיור בעיר העתיקה שנמשך כשעתיים וחצי. בשעה 11 יוצאת שוב השיירה לדרך, הפעם למרכז הקליטה במבשרת ציון. יחד עם בוש נוסע במכונית שר הקליטה יעקב צור שבקש ממנו להטיל את כל כובד משקלו כמאבק הציבורי לשחרור יהודי בריה"מ.

אין התקדמות ביחסי ירדן־סוריה

מאת סופרנו המדיני

פגישת המלך חוסיין עם אסאד נשיא סוריה נסתיימה ביום הראשון בערב ללא התקדמות ולאחר שלוש פגישות שבהן ניסו לגשר את הפער בין ראשי המדינות, אולם כפי שנודע לא הצליחו לגשר על הניגודים.

ממקורות ירדניים וסוריים נמסר, כי השיחות נסבו גם על ההתפתחויות האחרונות בזירה הערבית השתתפותם של שרי ממשלה כלכליים בבכירים בזירות אלו, עדות היא כי השיחות נסובו על בעיות כלכלה, שכן שתי המדינות נתונות בקשיים כלכליים.

כן ישנה מגמה לנקוט יוזמה משותפת כדי ללחוץ על המדינות העשירות לעודד מדינות אלו במסגרת המאמצים למנוע השתלטות ישראלית על מפעלים כלכליים בירדן.

בינתיים נודע על עשיר יהודי מחוגי המתבוללים, משולם ריקליס, שתרם מליון דולר כדי לממן את המפעל החדש בשם, "אבוקה", המיועד לשפור המצב הכלכלי בשטחים.

שיתוף פעולה צבאי מצרים — סעודיה

ביירות, — שיחות מדיניות שנערכו לאחרונה בין ריאד וקהיר, הביאו לידי הסכם לשיתוף פעולה צבאי בין שתי הבירות — כך מוסר העתון "אל בשאה אל ערבי".

לדברי העתון ביצוע ההסכם כבר החל ומומחים צבאיים מצריים הגיעו לסעודיה.

אחד הסעיפים קובע, שיגור כתות מצריים לסעודיה "בשעת הצורך" שר ההגנה המצרי אבו ראזלה דן עם האחראים האמריקאים, כזמן ביקורו האחרון בוושינגטון, בפרטי תפקיד מצרי צבאי אפשרי באזור המפרץ.

עשרות נהרגו ונפצעו בהתפוצצות מכונית תופת בביירות הנוצרית

הרוגים ופצועים נוספים בהפגזות בשני חלקי ביירות

ביירות, — לפחות 26 בני אדם נהרגו ו־90 נפצעו אתמול כאשר מכונית־ממולכדת טעונה ב־200 ק"ג ט.נ.ט. התפוצצה בשעות העמוסות בתנועה ברחוב ראשי בביירות המזרחית הנוצרית.

לפי הדיווח של תחנת הרדיו ניזוקו 30 מבנים בפיצוץ הגדול שאירע כאמור ברחוב מגורים הומה במרחק של 500 מטר מן הקו הירוק.

"אני סבור כי אנשים רבים נהרגו" אמר מומחה משטרתי לחומרי נפץ בזירת הפיגוע לכתב רויטרס בעוד צוותי הצלה מוציאים הרוגים מבין ההריסות ומכסים אותם בשמיכות. במספר דירות בבניינים הפגועים פרצו דליקות ונשמעו זעקות מצד אנשים שנלכדו בפנים.

הפיצוץ הזה היה אחרון מתוך שורה של פיצוצים דומים של חומרי נפץ שגרמו למותם של 70 בני אדם במזרח ביירות מאז ינואר. רוב הפיצוצים היו במכוניות ממולכדות.

חיילים ירו צרורות מנשק אוטומטי באוויר כדי לפנות מקום לאמבולנסים בקהל הרב שהצטופף סביב מקום הפיגוע. הפיצוץ אירע בשכונת עין אל רומנה.

מכונית התופת התפוצצה באותו מקום שם התפוצצה מכונית ממולכדת קודמת בשנה זו. בפיצוץ דאז נהרגו שתי נשים ב־12 בפברואר.

שר החינוך הלבנוני, סמי מרסלמי, סלים אל הוס, גינה "פשע נורא זה שבוצע נגד אזרחים בשכונת עין אל רומנה... אנו מקווים כי החקירה תחשוף את הפושעים האחראים למעשה נפשע ופחדני זה", הוא אמר לכתבים.

מנהיגי הנוצרים בלבנון האשימו סוכנים סורים ביזום הפיצוץ הזה כלחץ על הקהילה הנוצרית בלבנון להסכים לתכנית הפיוס הסורית.

בעת שמכונית התופת התפוצצה נפגש ראש הממשלה המוסלמי ראשיד כארמה עם קצינים לבנונים וסורים כדי לקבוע מועד להרחבת הפריסה של צבא לבנון וצבא סוריה במערב ביירות ובעיקר בשכונות הדרומיות המאוכלסות בעיקר על ידי שיעים ואשר בהן מצא לו מחסה ארגון הטירור השיעי הקיצוני חיזבאללה.

הפגזות בשני חלקי ביירות

נוסף על הסכה בהתפוצצות מכונית תופת נהרגו 3 אנשים נוספים ו־38 נפצעו מאש טילים ומרגמות שנורו משני עברי הקו הירוק החוצה בין ביירות המוסלמית לביירות הנוצרית.

חילופי פגזים אלה אירעו בליל שבין יום ראשון לשני והפתיעו הולכי רגל בטיילות החוף משני חלקי העיר. לא ברור מדוע החלו לפתע ההפגזות האלה.

מקורות בטחוניים מסרו כי חילופי אש הקטיושות והמרגמות נמשכו יותר מחמש שעות ופגעו שכונות מגורים בשני הסקטורים של הבירה וכן גם פרברים וכפרים מרוחקים. תחנות הרדיו של ביירות קראו לתורמי דם לבוא לבתי החולים ולתרום מדמם לפצועים.

היתה זו התקרית השניה בחומרתה בביירות מאז התפרסו חיילים סורים ולבנונים במערב ביירות בנסיון לשמור על השקט.

קודם לכן שמו מחבלים מוסלמים מארב על אוטובוס שהוביל עובדים ורפואיים מבית החולים של אוניברסיטת ביירות למזרח העיר.

בהגיע האוטובוס לתחנת המעבר בקו הירוק שטפו אותו טירוריסטים באש תת מקלעים והרגו 4 בני אדם ביניהם רופא. שלושה אנשים נפצעו במארב רצחני זה. (ע"ר ע"צ).

4 מחבלים נלכדו ע"י חיילי יוניפי"ל

דרום לבנון, — ארבעה מחבלים שהיו בדרכם לבצע פיגועים, בנירואה, בגליל, נלכדו באחרונה על ידי חיילים נורבגיים, המוצבים בכוח יוניפי"ל בדרום לבנון.

ממקורות יוניפי"ל נודע, כי ברשות המחבלים היו אמצעי לחימה וחומרי חבלה.

החיילים הנורבגיים פרקו את המחבלים מנשקם ואחרי כן שיחררו אותם.

כפי שנודע השתייכו המחבלים לפלג של סמי גרש, ממנהיגי "חזית הסירוב". לפי החשד עמדו המחבלים לבצע פיגוע בישראל.

כתב עתי"ם בצפון מוסר, כי ארבעת המחבלים היו מתאבדים חברי חזית העממית, שביקשו לחדור לישובי הגליל למטרות פיגוע. הם נלכדו במחסום של האו"ם בדרכם לכיוון הר דוב. הם נעצרו ונישקם הוחרם, ואחרי כן סולקו חזרה אל מחוץ לרצועת הבטחון.

3 חיילי צד"ל נפצעו בתקרית־אש

שלושה מחיילי צד"ל נפצעו אתמול לפנות בוקר במהלך חילופי אש עם המחבלים באיזור חצבייה.

כתב עתי"ם שלכה חדר מוסר, כי החיילים נפגעו מאש מרגמות שנורתה מהשטח צפונית לרצועה. חיילי צד"ל השיבו אש לשיתוק מקורות הירי. (עתי"ם).

הדיון המדיני נוצל ע"י נציג אגו"י למחאה:

"מאבק השבת בפ"ת הוא מאבק של כל הציבור הדתי בארץ"

הנושא המדיני: מול נכונות אמת של הערבים לשלום — נצטרך להגיע לויתורים

בדיון המדיני שנערך אתמול בכנסת, ניצל ח"כ הרב מנחם פרוש את נאומו למחאה נגד הכוונה להעמיד לדין את רבה של פתח תקוה.

הרב פרוש פנה בקריאה נרגשת אל ראש הממשלה לעשות גם למען השלום בבית פנימה. הוא הסביר את התסיסה הגדולה בציבור הדתי לנוכח הכוונה להעמיד את רבה של פתח תקוה, הגאון רבי ברוך שמעון סלומון לדין, שעלולה להפוך לסערה גדולה בארץ ובעולם כולו. זה מקומם כאשר מעמידים לדין רב העומד על משמרתו, משמרת השבת, ואילו ראש העיריה ממשיך להפר את חוקי העזר העירוניים. רבה של פתח תקוה אינו בודד. הציבור הדתי כולו עמו. מלחמתו מלחמתנו ועל ראש הממשלה לדעת ששלום בבית חשוב לנו לא פחות משלום בחוץ ועליו לטפל בנושא ולבלום את הפירצה הזו, מודה כדי שנגיע ל"שלום על ישראל".

בדבריו על הנושא המדיני חלק הרב מנחם פרוש שבחים לראש הממשלה על עצם הפגישות השיחות והגלויות עם מלך מרוקו.

הרב פרוש ציין, כי אין ספק שכאשר יגלו הערבים נכונות אמת לשלום — נצטרך להגיע לויתורים שונים בעמדותינו. הוא הזכיר את הויתורים שנעשו בעבר — עוד מאז כינון הבית הלאומי בארץ ישראל — כאשר היתה כוונה להקימו בשתי גדות הירדן (כפי עמדת ראשי הסוכנות!) ועד שהגיעו לתכנית החלוקה ואף הסכימו לבינאום ירושלים, או הויתורים של מנחם בגין כראש ממשלת הליכוד על סיני, ימית ואוטונומיה בשטחים לפלשתינאים.

בהקשר זה סיפר, כי אחת הסיבות העיקריות לרדיפת פרופ' דיהאן היתה — כפי שהוכחה במסמכים ואושר על ידי היסטוריונים ב"יד בן צבי" — שהוא הציע הקמת בית לאומי יהודי גם ביהודה ושומרון, ואילו לערבים הפלשתינאים מדינה בשטח ירדן. כאשר העלה את הצעתו הביא הדבר לכך שהופסקה מכירת קרקעות בשטח ירדן לאנשי הסוכנות — "ועד הצירים" דאז — ולכן נרדף על ידי ההגנה, הושמץ עד שנרצח.

בכל אופן, כאשר היתה נכונות ערבית — ויתרו ראשי הסוכנות על בית לאומי בשתי גדות הירדן הסכימו לתכנית החלוקה ואף לבינאום ירושלים. כך עשה בגין לגבי סיני, ימית והאוטונומיה. ברור, איפוא, שכאשר תהיה נכונות ערבית אמיתית לשלום — נאלץ גם הפעם להגיע לויתורים.

ח"כ הרב פרוש בירך את ראש הממשלה על מסעו למרוקו. בעבר הדלתות היו נעולות וכלל לא היה אפשר לדבר. חשיבות הפגישות עם חסאן השני היא בעצם קיום השיחות הגלויות הרשמיות, בדיוק כמו שבפגישות בגין־סאדאת היתה פחות משמעות לדברים העוקצניים, ואולי החריפים, שהשמיע בכנסת, ויותר להכרזה של "לא עוד מלחמה", אשר הביאה את המפנה ביחסים עם מצרים.

עירק: מטוסינו פגעו ב"מטרה ימית גדולה"

אירן: "לנקום בעירק ולפגוע בבירתה בגדד"

בגדאד, — עירק הודיעה אתמול כי מטוסי חיל האויר שלה תקפו ופגעו ב"מטרה ימית גדולה" מול חוף אירן בשעות הבוקר המוקדמות. מקורות חברות ספנות במדינות המפרץ לא אישרו בינתיים את הידיעה הזו.

בהודעות העירקיות משתמשים ב"מטרה ימית גדולה" בהתייחסות לפגיעה במיכלית נפט או אוניית סוחר גדולה אחרת.

עד כה 45 אוניות סוחר, מרביתן מיכליות נפט, הותקפו ונפגעו במפרץ הפרסי במהלך 1986 ובהתקפות הן מצד מטוסים עירקיים והן מצד מטוסים אירנים.

העתון "אבראר" היוצא בטהרן קרא לביצוע תקיפות צבאיות על בגדאד כדי לנקום בעירקים בגלל התקפות האויר שלהם נגד ערים באירן.

"הצורה הטובה ביותר של תגמול היא התקפה מהירה ומהדצת על הלב העיראקי בגדאד" אומר העתון אבראר במאמרו הראשי.

העתון אומר כי ההתקפה האוירית העירקית ביום ראשון על עיר התעשיה עיראק במרכז אירן הביאה למותם של 73 בני אדם. בשבוע הקודם תקפו מטוסים עירקים ערים במערב אירן ביניהן מאריבאן וסאנאנדאג' וכן כבר לא רחוק מטהרן.

בצרה הופגזה

בגדד, — בידיעה שהגיעה ממש קודם לחצות נאמר כי תותחים איראניים הפגיזו את העיר השניה בגודלה במדינה, בצרה, זו הפעם הראשונה מזה למעלה משנה. בעקבות ההפגזה נהרגה אשה ונפצעו 14 אנשים אחרים.

קודם לכן הודיעה תחנת השידור האירנית הרשמית בטהרן כי חיל האויר האירני הפציץ מפעל פלדה בקירבת העיר אל אמארה.

אבד חסיד מן הארץ
המומים ומזועזעים אנו על פטירתו בדמי ימיו של האיר שבחבורה האדם היקר שעשה לילות כימים בלימוד בכוללנו, עשה תורה קבע מלאכתו עראי
הרה"ח ר' **ישראל ברזל** ז"ל
בן הרב דוד בערל שיחי'
ומשתתפים אנו בצער המשפחה הכבודה שיחיו
וכן בצערו של חברנו האברך היקר הרב פנחס שיחי'
הרופא לשבורי לב ירפא שברכם ובנחמת ציון וירושלים תנוחמו ולא תוסיפו לדאבה עוד
חברי ולומדי כולל "אור אברהם"
בבית הכנסת "עזרת תורה" — סנהדריה המורחבת

עבור ישיבה בעלת־מוניטין, באירופה
דרוש
אדם בעל נסיון
לגייס תורמים
בארה"ב
לפרטים לפנות 02-667622
02-631083

לתלמוד תורה חסידי
בבני ברק
דרוש
מלמד מומחה
בעל נסיון לכיתה גבוהה
טלפון 03-706920
בשעות הלימודים
ומ-9 בערב 703214

רשת צרכניות בשעריך ירושלים
המרכז — רחוב לבוש מרדכי 4
השבוע יתקיימו מבצע
סוכר 0.40 ש"ח

נייר טואלט מוזהה	1.95 ש"ח
פרסיל 3 ק"ג	10. ש"ח
קופסת תירס	0.63 ש"ח
אמה נוזל בקבוק	0.80 ש"ח
שמפו הוואי בקבוק	2.45 ש"ח

נרות שבת 0.40 ש"ח

ג'ריקן פטל 4 ליטר	2.60 ש"ח

בשבוע המבצע המשלוחים חינם

הכונו! להפגנה הענקית של רבבות משתתפים בליל שבת זו בפתח־תקוה
פרטים יבואו

הרבנות הראשית איננה מוכנה להעניק "כושר" דיינות לרבה של פתח תקוה

מועצת הרבנות הראשית איננה מוכנה לתת "כושר" דיינות להרב הראשי של פתח תקוה כדי לחלץ אותו מן המאסר הצפוי לו, הנימוק הרשמי הוא, שאין להשתמש בתרגיל זה שעלול, לדעתם, לגרום נזק למעמדם ולחסינותם המשפטית של כלל הדיינים.

דיינים העירו אתמול, כי לפי חוות דעת שניתנה בזמנו על ידי היועץ המשפטי לשעבר, רב שמקבל "כושר" על ידי הרבנים הראשיים דינו כדין דיין. אולם הם ציינו שהרבנות הראשית התחמקה כל השנים, מטעמים השמורים עמה, לתת כושר להרב הראשי של פתח תקוה, על אף שהם העניקו את הכושר לרבנים של תל אביב, חיפה, באר שבע.

על פי התיקון לחוק שהעבירה הכנסת שולמית אלוני, מתוך שיקולים שלה, שעל פיה, בכל מקום שיש שני בתי דין רבניים יתמנו הרבנים הראשיים באותו מקום לתפקיד ראש אבות בתי הדין. לפי זה היה הרב הראשי צריך להתמנות כראש אבות בית הדין הרבניים בפתח תקוה.

יעקובי

כוללי אברכים נקלעו למצוקה גדולה

מודעה קטנה שפורסמה על הקמתו של כולל חדש לאבר־כים, הביאה לראש הכולל גל של פניות שהסתכמו בסופו של דבר במאה וארבעים פניות אישיות של אברכים. כאשר ניסה האיש לברר, מה הן הסיבות שבגללן הוצף במספר כל כך גדול של בקשות, נדהם לשמוע, שרובם ככולם נפלטו ממסגרות שהיו קיימות והן התפרקו בגלל קשיים תקציביים, והלא קיים הכלל, אם אין קמח אין תורה.

בדיקה קצרה בשטח גילתה לנו, מצב שאינו ידוע בציבור. ראשי הכוללים מתקשים לעמוד בהתחייבויות שנטלו על עצמם כלפי אותם אברכים העמלים בתורה. זאת מפני שתי סיבות. הראשונה. איסוף הכספים מתורמים נעשה קשה יותר בגלל סיבות שונות, בניגוד לדעה הרווחת בציבור, שגדל כח התרומות הנדיבות למען קיומה והחזקתה של תורה. הסיבה השניה היא, שערכה הריאלי של התמיכה הממשלתית לאברכי הכוללים פחתה בחמישים אחוז.

הסביר לנו אחד האנשים הקרובים לנושא, אם בעבר היתה התמיכה הממשלתית מכסה קרוב לחמישים אחוז מהוצאות הכוללים, הרי כיום אחוז זה אינו מגיע ל־25 אחוז מן התקציב, ויש צורך למאמץ גדול לאסוף את 75 אחוז של התקציב בארץ ובחוץ לארץ. איסוף זה נפגע גם מן הפרסומים הרעשניים כאילו הממשלה "מפרנסת" את האברכים, כך שהם יצאו קרוחים מכאן ומכאן גם יחד.

מצוקה כספית זו היא גם חלקם של אותם "כוללים" הממשיכים על אף הכל להתקיים, מצוקה זו ניכרת גם ברמת החיים של אברכי כוללים רבים, אלה שומרים בקפדנות על כל הוצאה קטנה על מנת שיוכלו לכלכל לחם לפי הטף.

מ. דוד

יחס סלחני כלפי נהגים שגרמו למותם של אחרים

האשמה חריפה נגד פרקליטות המדינה על שהיא מנהגת ביחס סלחני כלפי עבריני תנועה שגרמו למותם של אנשים, כלולה במכתב ששיגר חבר הכנסת אוריאל לין. לדבריו, יש לפרקליטות מדיניות שלא למצות את הדין עם עבריני תנועה גם במקרה של מות שיסודה בהפקרות ורשלנות פושעת.

לדבריו נוצרה אוירה חברתית, כאילו "בדרכים הכל מותר", וכי יש להתייחס בסלחנות להתנהגות המופקרת של נהגים גם כאשר הם הורגים את זולתם.

יש מספר רב של עבירות תנועה שבהם נגרם מותו של אדם, מכיון "שהאוחז בהגה יצר במודע ובמתכוון את המצב שהביא להרג זולתו", אולם הוא מואשם רק בהריגה מתוך רשלנות בלבד.

ע. ירושלמי

דיון קולינארי

רוחם של חברי הכנסת היתה עליזה משהו בעת הדיון המדיני, שנערך בעקבות הודעת ראש הממשלה על ביקורו ופגישותיו במרוקו.

כאשר התייחס ח"כ אליהו בן אלישר (ליכוד) לביקורים קודמים של ראשי השלטון בישראל במרוקו, העיר, כי הם נערכו בתנאים הרבה הרבה פחות טובים, וכמובן לא בצורה גלויה.

ובהמשך הדיון שאל שליטא: ואם ערפאת יזמין מחר את ראש הממשלה לתאפלה של שישליק וקבב, אז שוב תתרגשו מהמאכלים הטעימים, תעמדו בתור ללחוץ את היד? אתם תאבדו את הראש ותרוצו ריצה אמוק כלפי התהום?

ראש הממשלה: בשביל הקבב?

שליטא: אני מדבר על גורמים מסויימים. עתידו של עם אינו יכול לעמוד על חיוכים.

ח"כ שבח וייס (מערך): אני רואה שאתה דבק בכל זאת בגעפילטע פיש.

עבד אל דראושה (מערך): כמה קילוגרם קבב הוא מסוגל לאכול?

שליטא: צריך לומר לעם את האמת, העם נעמוד בלחצים של שיכורי הקוסקוס? עלינו לעמוד על האינטרסים החיוניים שלנו.

דראושה: על הקוסקוס או על השישליק?

את הויכוח הפסיקה ח"כ ע. סולודר (מערך) שקראה: "אדוני היושב ראש: זה דיון מדיני או דיון קולינארי?"

היושב ראש, ח"כ ד. בן מאיר, השיב: "להבא נצטרך לרשום את כל ההצעות בספר הבישול החדש. עד אז, נא להמשיך בדיון..."

נציגים אותנטיים

החידוש המיסמני בדבריו של ראש הממשלה היה הגילוי, כי הציע למלך מרוקו לנהל מו"מ עם "פלשתינאים אותנטיים".

הגיב על כך ח"כ אלעזר גרנות (מפ"ם): נציגים פלשתינאים צריכים לייצג את עמם. העם הערבי הפלשתינאי, ואתה מדבר על נציגים אותנטיים. מי יהיו הנציגים הללו? הם ימונו על ידינו?

ח"כ אליהו בן אלישר (ליכוד): אחד אתה יכול להיות.

גרנות: אני נציג אותנטי של העם היהודי.

ח"כ מאיר כהנא: אולי. אולי...

ש. אמיתי

ישיבת הכנסת הארוכה ביותר

ביום שלישי השבוע "נשבר" שיא בכנסת. ישיבת המליאה נמשכה 9½ רצופות, החל מהשעה 3 אחה"צ ועד 12.30 בלילה. השעה המאוחרת נתנה את אותותיה בחברי הכנסת העייפים, ורובם אכן פרשו לישון. המעטים שנשארו הצליחו להעביר בלי ויכוחים רבים שורה של חוקים והצעות לסדר היום בנושאים שונים.

באחד החוקים ויתר סגן שר האוצר על תשובתו למתדיינים בגלל השעה המאוחרת. "אשיב בועדה" — אמר. היו"ר, דן תיכון, החמיא לו: "תודה. נהגת כחבנה"...

בדיון על הצעת חוק בנושא תאונות דרכים — לא היה בכנסת שר התחבורה, שמזמן הלך לישון. חברי הכנסת תהו, האם השר בעד או נגד העמדות שהם הציגו. החל שטף של קריאות ביניים.

העיר היו"ר דן תיכון: "רבותי חברי הכנסת. השעה חצות ובדיוק עכשיו אתם מקבלים תנופה חדשה"...

לגופו של ענין פסק היו"ר כי 3-4 ח"כים יטלו בו חלק, כי אחרת "נצטרך לשבת פה ולשמוע את כל הח"כים שנרשמו עד 4 בבוקר"...

לבסוף, כאשר נסתיימה הישיבה אמר תיכון: "בסיומו של היום הארוך ביותר במושב הקיץ, אני מודה למתמידים שהם, כרגיל, מועטים. הישיבה הבאה תתקיים היום בתשע בבוקר"...

מאבק על המיקרופון

מאז שניתקו את הזרם מהמיקרופונים הקטנים המוצבים ליד כסאות חברי הכנסת, הם נאלצים לקרוא קריאות ביניים במו פיהם, בקול רם, או שהם לא נשמעים כלל. יש רק אפשרות אחת שהדברים יישמעו היטב: לבקש את רשות היו"ר ולדבר בעזרת אחד מ־4 מיקרופונים גדולים שהוצבו בפינות אולם המליאה.

בעת הדיון על חוק שכר מינימום הידרשה היו"ר, אליעזר שוסטק, לחברי הכנסת אלעזר גרנות (מפ"ם) ושבח וייס (מערך) להשמיע את השגותיהם. הם ניגשו שניהם יחד למיקרופון, וכל אחד ניסה לתפוס אותו.

וייס: יש לי שאלה...

גרנות: אני ביקשתי קודם, הוא מתפרץ...

היו"ר פסק לבסוף: וייס ישאל ראשון...

ש. אמיתי

מחקר: למעלה מרבע מיליון ירדו מן הארץ

מספר היורדים מן הארץ, הוא אחד הדברים השנוי במחלוקת בין מוסדות שונים, אולם ממחקר שנערך על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה כי ה"שד" אינו כל כך גדול כפי שמציירים אותו, רק למעלה מרבע מיליון נמצאים בחוץ לארץ יותר מארבע שנים ורק אלה נכנסו להגדרה זו של "יורדים".

מתוך המחקר מתברר, שמספר חיילי המילואים הנמצאים בחוץ לארץ ואינם משרתים מגיע ל־42 אלף איש. בארצות הברית לבד נמצאים 170 אלף יורדים, מהם כ־23 אלף אקדמאים, ביניהם 8000 מהנדסים שהשתלמו על חשבון הציבור ומשלם המסים הישראלי.

בדיון שהיה בועדת החינוך של הכנסת, נמסר עוד, כי היורדים מן הארץ לא נמנים על השכבות העניות, ובדרך כלל הם שייכים למצליחנים והם רוצים להצליח עוד יותר. נחמה אחת היתה בפיו של שר הקליטה יעקב צור, סוציולוג אמריקאי מצא, שמבין כל המהגרים רק ישראלים אינם רואים עצמם כאמריקאים...

שר החינוך, שגם הוא השתתף בדיון הצטרף לדעתו של שר הקליטה שיש לשים את הדגש על הצד האידיאולוגי. "שלילת הגולה הוקעת הירידה."

לדעתם, יש בארץ אוירה לקבל בכבוד רב את היהודים שהצליחו והתורמים תרומות לישראל. יחס זה מהווה עידוד רב לירידה.

ירושלמי

חסאן התרגש מתפילות היהודים

חסאן השני מלך מרוקו היה נרגש מאוד לשמוע, שהיהודים בארצו התכנסו בבתי כנסיות לערוך תפילות להצלחת השיחות בינו לבין ראש ממשלת ישראל. חסאן סיפר על כך בהתרגשות לשמעון פרס בשיחתו הראשונה, כאשר הטריח את עצמו למעונו של ראש הממשלה, יותר על כבודו מעשה שהיה בו מיחווה של כבוד נדיר, מכבוד זה נהנה מר פרס לאורך הביקור הקצר.

חסאן סיפר למקורביו, כי הוא ציפה, שמר פרס יבשר לו כי גם אזרחי ישראל התכנסו לבתי הכנסת כדי להתפלל לשלומו ולהצלחתו. אילם התאכזב כאשר לא שמע על כך מפיו של ראש ממשלת ישראל. לחסאן לא היה ידוע, או כמעט שלא ידע, כי פרס מייצג מפלגה חילונית, שכמה מחבריה אף ביקרו אותו על שעם בחירתו הלך אל הכותל המערבי להתפלל. וראו בכך מעשה חריג.

מי אתה ארי וולבובסקי?

חוזר בתשובה נאנק במחנה־כפייה ברוסיה

ארי וולבובסקי אסור במחנה כפייה בברית המועצות בעוון "תעמולה אנטי־סובייטית".

מי אתה ארי וולבובסקי?

הוא נולד כליאוניד בעיר גורקי, שם שכחו מכבר מהו יהודי. מלבד שהוא יהודי מלידה לא ידע כלום על יהדותו. אחר שסיים לימודיו במחלקה למחשבים של המכון הפוליטכני בגורקי, הגיע בשנת תשל"ח למוסקבה וקיבל תואר דוקטור והפך לחוקר בכיר במכון מחקר למכניזציה ואוטומציה בתעשיית הגז הנפט. במוסקבה הוא גם גילה את היהודי שבו. למד לשון הקודש והחל לעיין וללמוד בספרים תורניים. הוא נמנה על המארגנים היהודיים באיזור מוסקבה.

הוא הגיע למסקנה כי הדרך היחידה בה תשרוד האומה היהודית היא קיום המסורת היהודית. הוא היה לחוזר בתשובה וגם יהודים נוספים הלכו בעקבותיו והיו לתלמידיו.

עם פעילותו היהודית אולצה משפחת וולבובסקי, ארי ורעייתו ובתו, לעזוב את מוסקבה ולשוב לגורקי. באותם שנים — בין תש"ם ותשמ"ג — למד ארי את מלאכת השחיטה היהודית ויהודים רבים בעיר נמנו אליו במאכלים הכשרים. גם לבית הכנסת הקטן בגורקי, שמזמן כמעט וחדל למלא את יעודו, הכניס רוח חיים...

עד שנחתה עליו הזרוע הסובייטית. לא דמות כארי יסתובב בין יהודים ברוסיה. מקומו במחנה כפייה. אחר שנידון לשלוש שנות עבודת פרך הוגלה לערבות סיביר.

מסירות נפש של יהודי חוזר בתשובה!

י.מ.

"סטירת לחי" לאומה היהודית

נבחרת ספורט מישראל תשחק בשוויץ בימי ראש השנה

שבועון יהודי בשוויץ בשם "יידישע .רונדשאו" היו"ל בעיר באזל, מפרסם בגליונו האחרון מיום שבעה עשר בתמוז, ידיעה המביא כתבו הספורטיבי, על משחק טניס שייערך בימי ראש השנה בין... נבחרת ישראל ושוויץ.

השבועון המביא את הידיעה בהחלט אינו "חרדי", ובכל זאת גם עורכיו נדהמו מהידיעה כי דוקא יהודים מישראל יבואו לשוויץ לחלל את הימים הנוראים. ובלא היסוס הוא מספר כי גם חוגים שאינם דתיים הביעו שאט נפש של חילול השם הנורא שכמופע הספורטיבי של נבחרת מישראל.

נוסף לידיעה עצמה מצא לנכון אחד מעורכי השבועון להעיר על כך בכתבה ואומר, כי קיום המשחקים בימים אלה היא סטירת לחי לא רק לשומרי המצוות בישראל ומחוצה לה, אלא גם התדמית של מדינת ישראל כמדינת היהודים יוצאת נפגעת ונפסדת. הוא גם מוסיף בצער, כי להבדיל, אצל הנוצרים — לא עולה כלל על דעתם לקיים משחקים בימי חגתם... ורק נבחרת ישראל אינה מודעת לימים המקודשים ביותר לעם היהודי.

כתב הספורט של השבועון פנה ביוזמתו למשרד איגוד הספורט השוויצרי בשאלה, האם פנו אליו מישראל לשנות את תאריך המשחקים, ונענה בשלילה — "עד היום לא נתבקשנו לעשות זאת".

כתב זה ערך בירור משלו והוא ידע להציע למארגנים בארץ, היכן לפנות בבקשה כזו. מהמשרד האנגלי לענף ספורט הטניס נאמר לו כי ניתן עדיין להקדים את המשחקים, הנם איגוד הספורט הבינ"ל יאשר זאת — אלא שכאן בישראל זה לא איכפת לאף אחד. לא עולה על דעתם שצריך לעשות כן.

— אוי לאותה בושה, אוי לאותה כלימה!

ולכתב של אותו שבועון — אין לנו עם מה לנחם אותך. מוטב שיהודי שוויץ שאינם רוצים לקבל "סטירת לחי" מהנבחרת הישראלית — פשוט יחרימו את השחקנים וביזיש גלי!

יד מם

דאגה ב"מערך" מחשש ירידת כוחו

תוצאות הבחירות למוסדות ארגון עובדי צה"ל, גרמו לא מעט דאגה בקרב מנהיגי המערך, הירידה במספר הקולות שניתנו למועמדים של המערך היתה מפתיעה ומשמעותית, היא הסתכמה ב־19 אחוז.

אך מה שמדאיג אותם יותר, היא העליה של רשימת "הליכוד". שעלתה כשיעור של יותר מחמישה אחוז וצברה 22.2 אחוז מכלל הקולות למרות שלא השקיעו הרבה עבודה. רשימת התחיה שהתמודדה זו לראשונה בבחירות אלה, זכתה ביותר מארבעה אחוז.

מזכיר ההסתדרות נוטה להתעלם מתוצאות אלה, אולם יודעי דבר במערך מודאגים מאוד. יועץ המערך לענין הבחירות, קבע, כי אובדן היוקרה של המערך נתן את אותותיו בבחירות לארגון עובדי צה"ל. גורמים אחרים בהסתדרות מנסים להסביר את הירידה בגלל הקיצוצים בכוח האדם ואת השחיקה בשכר. הדבר עשוי להתבטא גם בבחירות לכנסת ובוודאי להסתדרות.

תוצאות אלה, אמרו, הם אמינות יותר מאשר כל סקרי דעת הקהל.

מ. ירושלמי

מחירה של פליטת פה

פליטת פה של קריין הפרסומת שלפני ואחרי החדשות עלתה לרדיו 10,000 דולר, לאחר שהקריין מצא לנכון, לאחר שידור הג'ינגל של בנק דיסקונט האומר: "מחכים לדוד ליאון שיבוא וישקיע בארץ". לפלוט את הפנינה: "פה מחכים לדוד רפאל", הדימים כידוע ימי בייסקי.

בנק דיסקונט מצא עצמו נפגע מההערה ותבע מהרדיו פיצוי. לאחר משא ומתן סיכמו נציג דיסקונט ומנכ"ל שירותי פרסומת ושידור שהבנק יקבל זמן פרסום חינם בערך של 10,000 דולר כפשרה בין הצדדים.

כך, הם, גומרים ענין.

ק. בנימין

התעשיה האוירית למאבקים אישיים חריפים

התעשיה האוירית שנקלעה לעמוד בהתמודדות עם היריבים האמריקאיים שקמו עליה, נגד המשך פיתוחו של מטוס הלביא, נקלעה גם למאבקים אישיים פנימיים. שמעון פרס הבטיח לעזר ויצמן כחלק מן העיסקה הפוליטית ביניהם לפני הצטרפותו לסיעת "המערך", גם לתת לו שורה של מינויים בתפקידים ממלכתיים בכירים, ובין היתר, למנות ידידו הקרוב מוטי הוד, מי שהיה מפקד חיל האויר לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים. זאת בניגוד לדעתו של שר הבטחון יצחק רבין שהעלה את המועמדות של צבי צור, מי שהיה רמטכ"ל וזכה גם לתמיכתו של הליכוד.

איש אינו מטיל ספק בהתאמתו של צבי צור לתפקיד שהועיד לו רבין על אף מריבות אישיות השוררות ביניהם מן הימים שבהם היה ראש אג"ם תחת פיקודו של צור, אולם מריבות זו שיש לה רקע אישי, אין לה משקל אצל רבין. הכל מדברים בשבחו של צור, שמאז פרש מן הצבא מילא תפקידים חשובים במשק.

שמעון פרס מתקשה להתכחש להבטחתו לויצמן, זה עומד בתוקף על קיום ההבטחה האישית, פורום של חברי הממשלה מטעם מפלגת העבודה חייב את פרס לעמוד בהבטחה זו, כיון שויצמן העמיד זאת כתביעה אולטימטיבית. אולם חוגים בתעשיה האוירית שוללים את מינויו של הוד, מטעמים עיסקיים. לדבריהם, הוד ייצג בארץ את יצרן המטוסים האמריקאי "נורתרופ". בתפקידו זה ניסה למכור לישראל מטוסי אפ. 20, מטוסים שאפילו חיל האויר האמריקאי אינו רוצה בהם. הוא נלחם נגד פרויקט ה"לביא" [illegible], אירח קצינים בכירים שהיו בזמנו פיקודיו, בארצות הברית וביקש לשכנע אותם לקנות את המטוס של "נורתרופ".

משה ארנס מי שהיה שר הבטחון בממשלת הליכוד טוען, שלא יתכן שדוקא אדם שנלחם נגד פרויקט של התעשיה האוירית, הוא שיקבל את תפקיד היו"ר בתעשיה, דבר שיכול ליצור ניגוד אינטרסים. יש גם המתרעמים על ההישגים הניהוליים שלו. כך נוצר מצב בו מר פרס מתקשה לעמוד בהבטחתו הפוליטית לויצמן ומר רבין מתקשה למנות את צור. בינתיים נשארה התעשיה האוירית ללא יו"ר, אף שלדעת הכל ממלא המנהל הכללי משה קרת את תפקידו בהצלחה. לכן הוליטה מועצת המנהלים על דעתה למנות את פרופסור יוסף זינגר כיו"ר זמני, אולם מחוסר אפשרות להכריע בשאלה נראה שהזמניות תימשך.

אגב, פרשה זו גרמה לכך, שאנשי אימונו של עזר ויצמן החרימו את טקס "גלילת הלביא" שהתקיים בשבוע שעבר.

מסתבר, שקל יותר למנות נגיד לבנק ישראל ויועץ משפטי חדש מאשר למנות יו"ר לתעשיה האוירית, כאשר המינוי נקלע למחלוקות אישיות וחשבונות פוליטיים. נראה שהמינוי של זינגר לא יהיה כל כך זמני.

גדל פי שנים מספר הצעות אי האימון

ככל שקטן יותר מספר חברי הכנסת שהם באופוזיציה לממשלה, כך גדל ללא כל יחס מספר הצעות אי האימון שהוגשו על ידי אותן סיעות. אלה מנצלות אמצעי זה כדי להטריד את הממשלה, אף שמעולם לא היתה כל כך יציבה.

מספר הצעות אי האימון שהוגשו למושב זה של הכנסת הגיע ל־31, כפי שסיפר השבוע יו"ר הכנסת שלמה הילל לכתבים הפרלמנטריים.

מספר ההצעות לסדר היום, שאף הן מהוות אמצעי פרלמנטרי שמנוצל בדרך כלל על ידי האופוזיציה, הגיע אף הוא לשיא של 321, מספר השאילתות הגיע וקרוב לאלף, מהן נענו עד כה 832, עליהם יש להוסיף עוד 166 שאילתות שנשאלו בעל פה. לעומת זאת קטן מאוד מספר הצעות החוק הפרטיות שלא עלה על תשע הצעות לעומת 39 הצעות חוק ממשלתיות. 48 הצעות חוק הגיעו לקריאה שניה ושלישית.

יו"ר הכנסת חזר והתריע נגד שרי הממשלה המזלזלים בישיבות הכנסת ואינם מופיעים לעתים, גם כאשר נושא הנוגע להם עולה על סדר היום. בעוד זמן קצר, תונהג בכנסת הצבעה אלקטרונית, ועל חברי הכנסת יקלו גם את הישיבה במזנון, כיון שעל ידי שלושה מסכים שיותקנו במקומות שונים הם יוכלו לעקוב על הנעשה במליאה מבלי שיצטרכו להטריח את עצמם.

ירושלמי

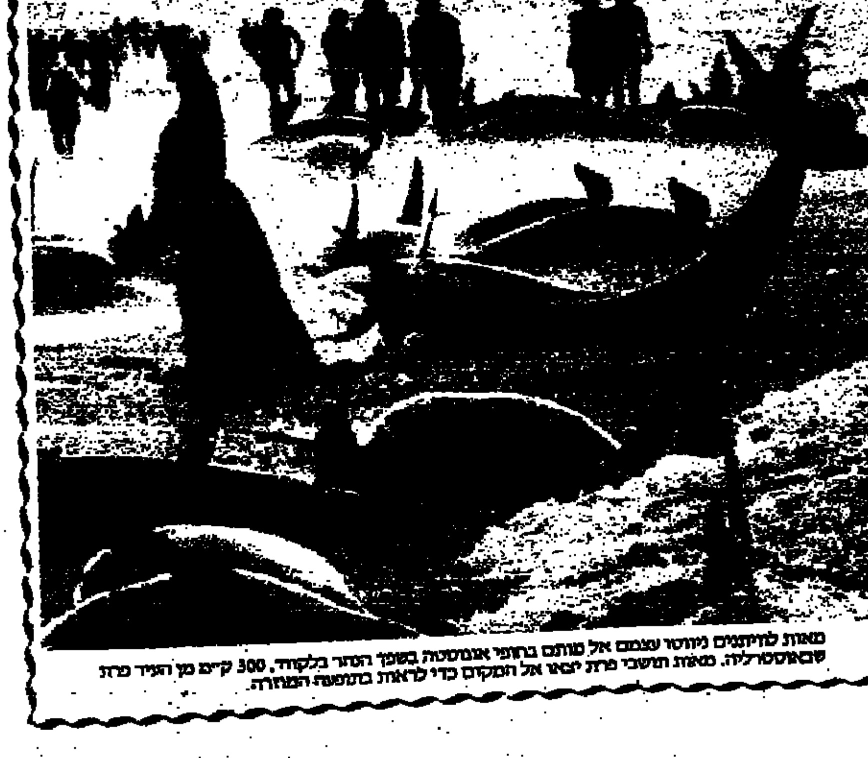

מאות לויתנים ניווטו עצמם אל מותם בחופי אגוסטה בשפך הנהר בלקווד, 300 ק"מ מן העיר פרת שבאוסטרליה. מאות תושבי פרת יצאו אל המקום כדי לראות בתופעה המצערת.

אירועים פוליטיים

שינוי שיטה – או כוונה לסלק מהמפה

רוב רגיל (בהעדרם של 8 נציגים דתיים) הצביע השבוע בעד שינוי שיטת הבחירות. ההצעה המוצעת, מסוגלת על נקלה, למחוק את המפלגות הדתיות במתכונתן מן המפה הפוליטית. מה היא השיטה החדשה? במה היא שונה מן הנוכחית? האם דרוש רוב של 61 ח"כים כדי להעביר ההצעה בקריאה טרומית? מרוויחים ומפסידים

50 ח"כים, כל אחד בתורו, אמרו ביום רביעי השבוע: "בעד". בעד העברת הצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות לועדת הכנסת. 39 איש, גם כן כל אחד בתורו, אמרו: "נגד". נגד העברת החוק ובעד הסרתו מסדר היום. 29 ח"כים — נעדרו מאולם המליאה בעת ההצבעה, ובהם 8 נציגים דתיים: (בורג, המר, דינתו, שאקי — חברי המפד"ל. הרב פרץ הרב יוסף (ש"ס). ולדמן (תחיה) ומ. כהנא).

לו היו שמונת הח"כים הדתיים באולם המליאה בעת ההצבעה; לו היו 5 הח"כים מן הליכוד מקיימים את ההסכם הקואליציוני ולכל הפחות היו נמנעים — הצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות היתה נופלת ויורדת לחלוטין מסדר היום לפחות לשנה הקרובה.

אולם, שמונת הנציגים הדתיים — נעדרו. הח"כים מן הליכוד: כהן־אבידב, אולמרט, בן־אלישר ומגן מ"חרות" ושליטא מהליברלים — הצביעו בעד ההצעה. בכך, סיפקו את העילה, לשלמה הלל יו"ר הכנסת, לדחוף את התוצאות לכיוון המשמעותי שהוא חפץ ביקרו וסכנת קיום למפלגות הדתיות בפרט והמפלגות הקטנות בכלל ניצבת על סדר יומנו.

מה היא שיטת הבחירות הנוכחית

בהתאם לחוק הקיים, נבחרה הכנסת בבחירות יחסיות וחשאיות. היינו: לכל תושבי הארץ, בכל אזורי הארץ, הזכות להשפיע על בחירת נציגי המפלגות השונות כולם. מאגר הקולות הוא ארצי. בכל הקלפיות מצויות פתקאות של כל המפלגות; הצבור מטיל לקלפי את פתק המפלגה שהוא חפץ ביקרה והמקומות בכנסת מתחלקים בהתאם למספר הקולות שקיבלה המפלגה בכל הארץ.

לדוגמא: הצביעו בכל הארץ 2.5 מליון איש. אחוז החסימה יהיה: 25 אלף קולות. (מפלגה שלא קיבלה את מספר הקולות הנ"ל — לא תזכה במושב בכנסת). המודד למושב בכנסת יהיה עפ"י חישוב של חלוקת מספר הקולות ל־120 מושבים, היינו: 20,833 קולות.

הקולות העודפים, היינו: מפלגה שקיבלה למשל 30 אלף קולות — נותרו בקופתה 9,167 קולות מעבר למודד. עודפים אלו יחולקו בהתאם להסכמי עודפים שנחתמו בין מפלגות שונות בטרם בחירות, ולפיה המפלגה שלה העודף הגדול יותר תזכה בקולות המפלגה שלה העודף הקטן ביותר. גם חלוקה עודפה זו, תבוא בחשבון בהתאם לחלוקה מתימטית מסויימת, שנגזרה בעקבות חוק המכונה: "חוק באדר־עופר".

מה קובעת השיטה החדשה המוצעת

השיטה החדשה, מה שנקרא: "חוק שינוי שיטת הבחירות", מערערת על העובדה שהכנסת נבחרה עפ"י מאגר קולות ארצי, עפ"י השיטה היחסית. ההצעה החדשה, שהוגשה ע"י 44 ח"כים ממפלגות שונות, מציעה שהבחירות יתנהלו בשילוב של בחירות אזוריות ובחירות ארציות.

עפ"י ההצעה, יחלקו שלושה שופטים מבית המשפט העליון את הארץ ל־20 אזורי בחירה. בכל אזור יבחרו 4 ח"כים שיצברו, באורח אישי, את מספר הקולות הגבוה ביותר. בדרך זו. יבחרו איפוא, 80 ח"כים.

הקולות העודפים שקיבלו המועמדים השונים בשם מפלגותיהם — ולא באו לכלל מימוש, יצטרפו למאגר קולות ארצי, שמתוכו, יבחרו 40 הח"כים הנוספים, ובסך הכל: 120 חברי כנסת.

בשיטה הנוכחית, מי שהצביע למערך בדימונה ומי שהצביע למערך בירושלים, קבעו שרשימת המועמדים של המערך, על־כל־חלקיה־ומועמדיה, מקבלת את תמיכתם. בשיטה המוצעת: מי שהצביע למועמד המערך בדימונה, אין לו השפעה בכלל על מועמד המערך בירושלים.

בשיטה הנוכחית: בוחרים במפלגה. למפלגה, עפ"י התקנון והנורמות שלה, יש רשימת מועמדים שבדרך כלל, לטעמו של המצביע, חלקם טובים יותר וחלקם טובים פחות. לבוחר אין זכות להשפיע על שמות המועמדים — אלא על כוחה של המפלגה בכלל.

בשיטה המוצעת: הבוחר, יוכל, תיאורטית, להשפיע גם על שמות המועמדים, תושב דימונה למשל, שכללית הוא תומך במערך, אולם סבור שהמועמד שהציבה מפלגתו באזור הבחירה שלו אינו ראוי לתואר, יוכל לבחור אחר כרצונו. מבלי לפגוע כללית בהיקפה הכולל של מפלגתו.

מה הם ההבדלים המהותיים בין השיטות

בשיטה הנוכחית: אם באזור אילת, היו מירב הקולות לרשימות חילוניות — אין זה סוף פסוק השולל את הרשימות הדתיות. מאחר. וקולותיהם של תושבי בני ברק למשל, יאזנו את התמונה הארצית.

בשיטה המוצעת: לאזור בני ברק, תהיה השפעה אזורית בלבד ולא ארצית. כלומר. הקולות הספורים שינתנו לאגודת ישראל באילת, לא יוכלו להשפיע או לחזק את הקולות הרבים שינתנו לאגודת ישראל בבני ברק.

מחייבי שיטת הבחירות החדשה, טוענים כי אכן זו מגמתם. הם רוצים שהנבחר יחוש מחויבות אישית למי שבחר בו. במצב הנוכחי, כך הם אומרים, הבוחר אינו יכול לבוא בדרישות למועמד פלוני, שכן הוא לא בחר בו אלא במפלגתו.

השוללים, המתבססים גם על מחקרים שנערכו בארצות בהם קיימת שיטת בחירות אזורית, טוענים: א. גם בשיטה האזורית מועמדים יופיעו בשם מפלגות ואת המועמדים לכל אזור תקבע ועידת המפלגה ולא גורם אחר. ב. הפרוטקציוניזם, המאפיין כל־כך את החברה הישראלית ילך ויגבר, שהרי כל ח"כ יתבע צורך למלאות אחרי האינטרסים של הבוחרים באיזור הבחירה שלו.

מחייבים ושוללים

מחייבי השיטה החדשה, לא מסתירים בכלל את הכוונה ה"עליונה" שלהם: בשיטה הנוכחית, כך הם אומרים, סיכויי המפלגות הדתיות שפירים. בשיטה האזורית, קרוב לוודאי שיצליחו למחוק אותן מהמפה הפוליטית. אם לא לחלוטין, לפחות עד דק.

מפלגות קטנות ומפלגות גדולות

המפלגות הקטנות, בהן גם המפלגות הדתיות, כוחן מבוסס על מספר תומכים לא גבוה הנמצא באזורי הארץ השונים. בכל אזור כשלעצמו, אין להם מספיק תומכים כדי להשיג מושב בכנסת. אולם, בחישוב כולל של הקולות שקיבלו בכל רחבי הארץ, יש באפשרותם להכניס לכנסת כרבע עד שליש ממושביה.

למפלגות הגדולות, יש קהל בוחרים מוגדר ומגובש בכל אזור ואזור כשלעצמו. אם בכל אזור, יתמודדו על 4 מושבים בלבד, סיכויים של המפלגות הגדולות, לאייש את רוב־רובן של מושבי הכנסת באנשיהם.

בשל סיבות אלקטוראליות פשוטות אלו, המפלגות הקטנות או פלגים במפלגות גדולות החושבים אי־פעם על הופעה עצמאית, שוללים את השינוי. יוצאים מן הכלל "שינוי" ו"ר"צ". לגבי "שינוי" — זו התאבדות פוליטית. יודעי־דבר טוענים, כי זהו מס־שפתיים שמשלמת קבוצתו של השר אמנון רובינשטיין לח"כ מרדכי וירשובסקי, המוכן כדי לנגח את הדתיים ולהשיג עוד כמה דקות שידור — לגרום לחיסול מפלגתו.

ר"צ, בניגוד לשינוי, סבורה שיש לה קהל בוחרים דומיננטי בכמה אזורים, כך שלטעמה 2-3 מושבים היא תקבל בכל מקרה. (מסיבה זו, התפלגה הצבעת ר"צ בכנסת, כאשר 3 הצביעו בעד ואילו רן כהן, המייצג את שורידה של "של"י", נעדר. הוא חתם על ההצעה מתוך הנחה שלא תעבור כנראה).

בעיה משפטית: רוב מוחלט או לא

חוק הכנסת קובע, כי הצעת שינוי לחוק יסוד, כמו: שיטת הבחירות לכנסת, חייבת להתקבל רק ברוב מוחלט של הבית, היינו: 61 ח"כים. שוללי החוק החדש, הסתמכו כל העת על סעיף זה בתקנון וסברו שאם כי רוב יש בכנסת, הרי רוב מוחלט אין. (סבירות זו, הוכחה כנכונה, רק 50 ח"כים הצביעו בעד).

ביום רביעי האחרון, הפתיע אותם יו"ר הכנסת שלמה הלל, שהוא מן התומכים בשינוי שיטת הבחירות. הלל הכריז לפני הדיון בהצעה, אותה הביא ח"כ וירשובסקי, כי בקריאה הטרומית של החוק, די ברוב רגיל ואין צורך ב־61 תומכים. הוא ציין, כי לקריאות בפועל, היינו: הקריאה השניה והשלישית, יתכן שיהיה צורך ב־61 תומכים. הפעם, לא.

אלא שכאן, ציפתה לו הסטרה הצפויה. המפלגות הקטנות בעטו נגד הפרשנות וגם כמה מהסיעות הגדולות, בהם סגן יו"ר הכנסת מאיר כהן־אבידב שהוא בין מציעי החוק החדש וגם תמך בו, התריעו נגד החלטתו של הלל.

בלחץ המוחים, הסכים הלל לשנות את הכרזתו. הוא קבע שההצבעה תערך. תקבע רשימת התוצאות. אולם, משמעות התוצאה, האם החוק עובר לועדה להמשך הדיון אם לאו — על זה יחליט רק בשבוע הבא, לאחר התייעצות עם משפטנים ובהם גם היועץ המשפטי לממשלה.

הלל סרב להצעה לסדר של סגנו של כהן־אבידב, שביקש להכריז על הפסקה בדיונים כדי שהיו"ר יכנס את נשיאות הכנסת, לדון בפרשנות שנתן הלל לצרכי ההצבעה. ההצבעה התקיימה והתוצאות הוכרזו: 50 בעד העברת החוק לועדה. 39 נגד.

ההיבטים והבג"ץ

סיעת מפ"ם וכנראה גם המפלגות הדתיות, הודיעה שתעתור לבג"ץ אם יאשר הלל את ההצבעה כדי להעביר החוק לועדה. תומכיו של הלל, סבורים שאין לו מקום לחשש.

לדבריהם, החוק לא שונה במהותו. גם עפ"י ההצעה החדשה, הם אומרים, הרי שהכנסת תבחר בבחירות יחסיות וארציות. זהו רק שינוי "טכני", כיצד לחלק את הקולות. משהו כמו חוק "באדר־עופר", שאגב עבר ברוב מוחלט.

הם מצביעים על ניסוח הסעיף הראשון בהצעתם: "הכנסת תבחר בבחירות כלליות, ישירות, שוות וחשאיות לפי חוק הבחירות לכנסת". שוללי ההצעה, הנתמכים גם הם ע"י משפטנים, סבורים, שהפרשנות הזו יש בה דמגוגיה. אין זה "שינוי טכני", אלא שינוי מהותי. שני הצדדים סבורים, שיזכו בבג"ץ.

אולם, עוד תיתכן האפשרות שלא יהיה צורך להגיע לבג"ץ. ישנם המאמינים שהיועץ המשפטי לממשלה לא יקבל את פרשנותו של הלל ויחייב רוב מוחלט. אם כך יהיה, תהיה בעיה לשלמה הלל להסתדר עם עמיתיו לנשיאות הכנסת, שכלל לא נועץ בהם ולא. דיווח להם על כוונתו לחזור על רוב מוחלט.

בשבוע הבא, נדע במה הדברים אמורים.

י. אברהם

הסכנה מוחשית ואסור לזלזל בה

אם תתקבל הצעת חוק לשינוי שיטת הבחירות — המפלגות הדתיות מצויות בבעיה קשה, שהיא קיומית ממש. האלמנטים הכלולים בהצעת החוק החדש, יש בה כדי למחוק חלילה את המפלגות הדתיות מן המפה הפוליטית.

בספרו בנושא זה, כותב שר התכנון גד יעקובי, המצדד בעקביות למעלה מעשר שנים בשינוי השיטה, כי המפלגות החרדיות, כמו אגודת־ישראל, לא תפגענה בצורה משמעותית. זאת, מאחר וקהל הבוחרים שלהם מרוכז ברובו באזור מסויים ולפיכך, תמיד תעמוד להם האפשרות להכניס 3 — 2 ואולי גם 4 ח"כים לכנסת.

המפלגה הדתית לאומית למשל, (אשר בעת שכתב יעקובי את ספרו מנתה למעלה מ־10 ח"כים), עשויה מאוד להפגע, שכן קהל בוחריה אינו מוגדר דוקא לאזור מסויים.

דברי ה"ארגעה" הללו, יש בהם כדי לטפח אשליה אבל לא כדי לשנות את המצב. החוק החדש מחייב את חלוקת הארץ ל־20 אזורים. שיהיו ברצף אחד ותוך הקפדה על מספר בוחרים שווה, ככל האפשר, בכל אזור.

בהתאם לכך, החלוקה לא יכולה להבטיח גם את המקומות המוגדרים. לא מן הנמנע, שבחלוקת האזורים, תסונף שכונת פרדס כץ בבני ברק לאזור בחירה בו יכללו התושבים הגרים באזור פתח־תקוה. בואכה פאתיה של עיר זו. תושבי רחוב רבי עקיבא בתחילתו והרחובות פנימה יסתפו לאזור בחירה רמת־גני. תושבי רוזניך יתאחדו עם גבעת שמואל וסביון.

תושבי שכונת רמות בירושלים, יסתפו לאזור בחירה אחד עם תושבי גבעת זאב, רמות אשכול ונוה יעקב, כל אלו — לשם משל בלבד. אין כל מניעה חוקית, שתעבוד את מגמת ההתנכלות לאגודת ישראל, שהיא לצנינים בעיניהם של המבקשים להתנכל למורשת ישראל בחיותה הלוחמת העקבית והבלתי מתפשרת למען עניינים אלו.

אך לא רק מפלגות חרדיות — מצויות בסכנה, אלא גם מפלגות דתיות, כדוגמת המפד"ל שכל (!) חבריה נעדרו מן ההצבעה. ארבעה חברי המפד"ל וארבעת הנציגים הדתיים האחרים שלא השתתפו בהצבעה — זלזלו, במודע או ככל הנראה שלא במודע, לסכנה קיומית מוחשית האורבת לפתחם.

נתונים אלו, מחייבים הערכות רצינית בשורות היהדות החרדית. יש לבחון (בפעם המאה אלף) את אופי ההסכמים שחתמה עמנו מפלגה כמו הליכוד. ישנה התניה מפורשת בהסכם הקואליציוני שהחוק לשינוי שיטת הבחירות לא יוצע ללא תיאום עם אגודת ישראל. (סעיף כזה משוריין גם בהסכמים קואליציוניים של סיעות דתיות נוספות).

נכון הוא, שראשי הליכוד יצאו בלהט לתמוך בחובה לקיים את ההסכם, אבל מנגד, עובדה היא, ש־5 ח"כי ליכוד הצביעו בעד החוק ויחד עם הצרדות 8 הנציגים הדתיים גרמו לרוב בעד הצעת החוק.

חייב להיות ברור: החוק הזה, אם יעבור, מסוגל למחוק מן המפה הפוליטית את המפלגות הדתיות, שגם אם תלכנה כולן ברשימה אחת, לא ישתפרו סיכוייהן להדוף את הסכנה.

הדברים מחייבים להאמר כמשנה תוקף, כל זאת מאחר והמחלוקות הפנימיות. הקיימות לדאבוננו, מסוגלות לגרום להעלמת עין או לחוסר שימת לב לסכנה האורבת בפתח. אשר על כן, אסור לזלזל — הסכנה היא מוחשית.

חברי הכנסת של אגודת ישראל — השקיעו מאמצים רבים לסיכול המגמה. יבורכו על פעילותם. עליהם להתמיד בכך יחד עם כל הגורמים שהסכנה מאיימת עליהם לא פחות מאשר עלינו.

هكذا من الأصل

זכרון להולכים

הרבנית מרת פ״גא שרנהיים ע״ה

שבעה לפטירתה

קשה להתרכז ולכתוב על הסבתא הגדולה ע״ה. האשה שדמותה לפנינו כדמות האמהות לבית ישראל במסירות נפש בפועל ממש לכל דבר שבקדושה. וכך אמרו חז״ל עה״כ יודע ה׳ ימי תמימים זו שרה שמעשיה תמי־מה.

״אשת חיל מי ימצא״ האשה אשר הלכה מחיל אל חיל בילדותה ואחר שנישאה לסבא הגדול הגה״ח ר׳ נתנאל חיים זצ״ל. נינו של האדמו״ר הקה״ט מוהאלברזה זצוקללה״ה אשר כל חייו התמסר כולו לתורה ועבודה.

״בטח בה לב בעלה כאשר לקחה על עצמה כל עול הבית למען יוכל לשבת באהלה של תורה בלי טרדות. ותאכו לה הגדרת חז״ל על כשירה שבנשים (תנא דבי׳ אליהו פט״ל איזוהי אשה כשירה שעושה רצון בעלה ועל כך עמלה ביגיע כפה לאין ערוך ושיעוד למען תוכל לכלכל ביתה מבלי להפריע לסבא בעלה הגדול זצ״ל. ״ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה״, ממוצא הסמוכה לירושלים ועד לירושלים העתיקה מדי יום ביומו נותנת טרף מחלקת חלב לבתי ישראל וכאשר בימים ההם הוצע לה עיסקא ע״י תעובה למען יגדלו רווחיה כאוד מאוד, אך כאשר חששה מלהיות שותפה במקום שאינו מתנהל ברוח היהדות מיאנה ולא הועילו כל מאמ־ציהם לשתפה בעסק... וכך במשא ומתן באמונה ללא גבול כאשר סיפר אחד מסוחרי ירושלים יבל״ח״ס כאשר הגיעה לתנות לקנות בשר וכאשר היה בחפצם להחיל מהמחיר לא הסכימה פן הם יפ־סידו מזה.

חכמת נשים בנתה ביתה גם לאחר שנתאלמנה לפני כל״ח שנים מבעלה הסבא הגדול זצ״ל.

דבקה בדביקות נאמנה בצדיקי ישראל כשדבריהם הקדושים היו בעיניה כדברי האורים ממש, כאשר הקפידה תמיד לערוך סעודות ההילולא לכבוד הצדיקים זיע״א וכאשר בתקופה האחרונה אשר מוחמת חולשתה לא היה בכוחה. היה זה בשלהי חודש ניסן בשנה זו בהילולא דרבינו הקדוש בעל הדברי חיים זי״ע לא פסקה מלהו־ריד דמעות ע״ז שלא עלה בידה לערוך גם השנה ההילולא כמידי שנה בשנה.

וכן עמדה על משמר חינוך יר״ח יבלחט״א בחינוך לאמונה חוסד וכמאמר הידוע הוא ואח״כ היה אומר כך היא היתה דמות פלאים במעשים כ״כ גדולים ומ־רובים. בהקפדה על דרך ישראל סבא היתה מעניקה מתנות לתו־על שמירה מיוחדת בלבוש ישראל סבא היתה מעניקה מתנות לירח שהיתה רגילה לזכר אימו של זקינו הגה״ק מוהאלברזה זצוק־ללה״ה מרת ברימל ע״ה בנוהג שבעולם הנשים רוחצות ילדיהן בחלב אני רוחצתי את בני בדמעות עיני תוך כדי שפיכת שיחי לפני קוני כי יהיה הגון וראוי לפניו. כך ראינו בעינינו בתפילת הסבתא ע״ה פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה הצטינה באצילות ממש בתורה זו של אשרי משכיל אל דל כיצד לעזור לנצרכים מבלי שהם ירגישו שהם מקבלים ובמסירות רבה לקחה לביתה הדל־לאמץ רבים ולגדלם כאחד מילדיה הכתה להקים מאילו דורות רבים ושלמים ת״ח ורבנים אשר יכלה הדיו ולא יכלה למנות מספר המשפחות אשר היא עמדה לימינם בתקופת הנשואין בכל ההצטרכויות. לאחר אשר גידלה אותם כל השנים וכאשר עסקה במלאכת השרכנות לשם שמים שלא על מנת לקי״פ לא די שלא התפרנסה מזה אלא דאגה עבורם להוסיף משלה עלי־הם, ובעת כאשר הגיעו אחרי החורבן הנורא בשנת הת״ש־הת־ש״ה פליטי המלחמה מסרה נפשה עבורם. והיה זה אחד אשר שימש בחו״ל כאב״ד בקהילה חשובה עמלה עבורו ועבור משפחתו עד אשר התבסס מצבם באה״ק וכך היה ביתה פתוח לרווחה בכל שעות היום במיוחד עבור בני הישיבה הסמוכה לביתה אשר רבות בשנים עבודה בבית התבשיל אהבת אם לבנים היו באים לביתה לשתות ולאכול וכל דבר הנידרש להם.

זכתה שפעלה הרב נמשך ע״י דורות ישרים שהקימה לשם ול־תיפארת מתוכם מרביצי תורה וחסידות ברבים ת״ח עוסקים בתורה בגמ״ח, ומה זרעה בחיים אף היא בחיים.

נכדה מ.פ.ס.

מספר השועלים נגועי כלבת גדל פי 4 בשנתיים

מספר מקרי כלבת בשועלים הוכפל בעונה זו לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וההשוואה למצב לפני שנתיים גדל פי ארבעה — על כך מתריע מנהל השירות הווטרינרי ד״ר ארנון שמשוני.

אוכלוסיית השועלים בארץ הולכת וגדלה והיקף המחלה הוא פונקציה של מספר השועלים. מבחינת פיזור השועלים הם מצ־ויים היום בכל שטח המדינה — ציין ד״ר שמשוני. — מקליה כד־רום, בשפלת יהודה, ובאיזור ירושלים, בנגב המערבית, בגוש עציון, בגליל העליון וברמת הגולן. המקרה האחרון של גילוי שועל נגוע בכלבת היה בסוף השבוע שעבר בקדומים־צפון ליד שכם.

סכנת כלבת רצינית אצל שוע־לים היא בהעברת המחלה לחיות משק וחיות בית. בתקופה האחרו־נה היו מקרים של כלבת ברפת ואנשי השירותים הווטרינריים חסנו השנה כ־40.000 ראשי בקר. ד״ר שמשוני מסר, כי זו שנה שניה שהשירותים מרחיבים חיסון רפ־תות בגלל כלבת בשועלים.

● פאריז — שני סוכני חרש צרפתים, שהיו כלואים בניו זילנד על חלקם בהטבעת אניית המחאה האנטי־גרעינית ״ריינבו ווריור״ יצאו את ניו זילנד — על כך נמסר

במשק ובכלכלה

חברת העובדים תפעיל בעצמה שכר מינימום בגובה 450 ש״ח

אם עד סוף החודש לא יושגו הסכמים במגזרים הפרטי והציבורי

מזכ״ל ההסתדרות ישראל קיסר הודיע במהלך סקירה על המשא ומתן המתנהל להשגת הסכמי עבודה חדשים במגזרים הפרטי והציבורי, כי אם עד סוף החודש זה לא יושגו הסדרים, שי־היו מקובלים על ההסתדרות לפתרון בעיית שכר המינימום, — תנהיג ההסתדרות באורח חד־צדדי שכר מינימום תחילי במפעלי חברת העובדים בסך 450 ש״ח להודיע, שהם כ־45 אחוזים מהשכר הממוצע במשק.

קיסר הסביר כי צעד זה נעשה לאחר בדיקה מוקדמת של יכולת המשק והוא נועד להוכיח כי תביעת ההסתדרות לקבוע שכר מינימום מחייב, מבוססת מבחינה משקית.

קביעת סכום המהווה 45 אחו־זים מהשכר הממוצע, עולה בקנה אחד עם העמדה שנקטה ההסתד־רות בקשר להיערכות הפרלמנט־רית בכנסת לדיון בהצעות השונות בדבר חקיקת חוק שכר מינימום. עמדה זו קובעת כי מבין ההצעות השונות, מן הראוי לתמוך בהצעה המבוססת על קביעת שכר מינימום באחוז ניכר לשכר הממוצע במשק, גם אם יוצע כי יהיה בתקופת מעבר בגובה 45 אחוז מהשכר הממוצע, כדי לאפשר הסתגלות הדרגתית של המשק לשינוי, במגמה להגיע בסופו של דבר לדמה של 50% מהשכר הממוצע.

הוא ציין כי השבוע יהיה קריטי באשר להתפתחות בתחום יחסי העבודה במשק. לדבריו נעשים מאמצים להגיע להסכמים בשני מיגזורים, במיגזור העסקי־פרטי נבחנת הצעה למתן תוספת שכר בסכום אחיד ולא באחוזים, במק־ביל לדיונים על שכר המינימום התחילי.

במיגזור הציבורי הושגה בסוף השבוע שעבר התקדמות מסויימת בכו״ם המתנהל על קביעת מתכו־נת לעידכון ומנות הדירוג ולפתיחת מסלולי הקידום בסולמות השכר השונים כמתחייב מהנהגת שני הדרגות החדשות במרס השנה. ההסתדרות גם חותרת לתוספת שכר מתונה משלימה שתשולם בתחולה מדורגת במהלך שנת ההסכם.

הברפלד הבהיר כי את נושאי השכר יש לסכם עד סוף חודש זה ואילו בשאר הסעיפים הנידונים בין הצדדים כגון נושא הגימלאות וקיצור מספר שעות העבודה השבועיות יימשכו הדיונים במ־סגרת הצוותים המשותפים.

יו״ר האגף מסר כי באגף לאי־גוד מקצועי הוקמו מטות מאבק הן של האיגודים המקצועיים במיגזור הפרטי והן של האיגודים במיגזור הציבורי אשר ייכנסו לפ־עולה במקרה שהמאמצים להגיע להסכמים עד סוף השבוע, לא יעלו יפה.

גם קיסר וגם הברפלד הבהירו כי ההסתדרות איננה מעוניינת ואיננה ששה למאבק אידגוני אולם אם לא תהיה ברירה יתנהל מאבק אחראי ומבוקר, כדי לא לסכן את המשק ולא לפגוע בהישגי התוכ־נית הכלכלית.

ארגון מושבי הנגב עדיין בסכנה — חוב 40 מיליון דולר

ארגון מושבי הנגב, חייב כיום כ־40 מיליון דולר לבנקים, לספ־קים ולגורמים חיצוניים שונים וחורף צעדי ההתייעלות שננקטו באחרונה, עדיין מרחפת סכנת התמוטטות על המערכת כולה, אמר יו״ר ארגון מושבי הנגב, יצחק נחמיה.

כ־65 אחוז מחובות הארגון נגרמו על ידי מושבים כושלים כמו עוצם, ניר חן, כוכב, ברוש ותלמי אליהו שהתמוטטו זה מכבר וחדלו לתפקד כמושבים.

״כדי למנוע התמוטטות כוללת של ארגון מושבי הנגב״ אמר נח־מיה, ״אנו דורשים מהממשלה ומהסוכנות היהודית לפרק את המושבים הכושלים ולהפכם לכפרים קהילתיים. במקביל יי־אלצו חלק מחברי המושבים לח־דול מלהיות חקלאים. כדי שהתה־ליך יצליח, חובה על כל הגורמים, בהם ארגון הקניות עצמו והבנקים, להיות שותפים מלאים בתהליך ההבראה תוך השקעה נכונה כפ־ריון המושבים והעברת אמצעי הייצור אל האגודות ובמקרים מסויימים לידי הממשלה.

בשלושת החודשים האחרונים פוטרו 100 עובדים בבית תנועת המושבים בתל אביב. בשלוש השנים האחרונות צומצם סגל העובדים מ־420 ל־198.

בעקבות הפיטורים האחרונים התפנתה קומת משרדים שלמה שהושכרה לתק״ם. כן צומצם צי הרכב של תנועת המושבים מ־127 ל־78.

יצוא ענף ההלבשה גדל ב־25%

יצוא ענף ההלבשה הסתכם במחצית הראשונה של שנת 86׳ כ־148 מיליון דולר לעומת יצוא בסך 118 מיליון דולר שנרשם בענף זה כתקופה המקבילה אשתקד — כך עולה מסיכום נתו־נים של משרד התעשייה והמסחר.

יצוא ענף הטכסטיל הסתכם בשנת 1985 כולה ב־264.2 מיליון דולר ובמשרד מעריכים כי על פי המגמות המסתמנות עתה יגדל היצוא של הענף השנה בכמה עשרות אחוזים לעומת השנה החולפת.

סגן מנהל חטיבת הטכסטיל במשרד התעשייה והמסחר, חנה וייס ציינה כי בענף ניכרת הת־אוששות שבאה לידי ביטוי בגידול בייצוא הן לארה״ב והן לאירופה. כך למשל הסתכם היצוא לארה״ב ב־34 מיליון דולר במחצית שנה זו לעומת 27 מיליון דולר אשתקד, ואילו לארצות השוק המשותף הסתכם היצוא ב־104 מיליון דולר, לעומת 82.3 מיליון דולר אשתקד.

וייס אמרה כי ההתאוששות ביצוא הטכסטיל נובעת הן מירידה במחירי הדלק, התאוששות הכ־לכלה העולמית, התחזקות המ־טבעות האירופיים והסכם הסחר החופשי בין ישראל לארה״ב. לדבריה, קימת סבירות גבוהה כי מגמה זו תמשך ואף תגדל.

וייס מסרה עוד, כי ברבע הראשון של שנת 86׳ נרשם גידול של 16.5% במונחים ריאליים בתפוקת ענף ההלבשה. תפוקה זו הסתכמה ב־708 מיליון ש״ח בשנת 85 והיא מהווה גידול של 5.5% לעומת תפוקת הענף בשנת 84׳.

● לונדון, — גורמים עיראקיים ניהלו שיחות עם נציגי חברה אמריקנית גדולה, כדי להעניק לבגדד מימון של מיליארד דולר לצרכי יבוא מוצרי מזון במשך שנה — כך מוסר העתון ״אלמסאר״. (ע״מ).

חדשות הבורסה

סיכום תוצאות המסחר ליום ב׳, כ״א תמוז תשמ״ו 28.7.86

מניות וניירות ערך המירים

מגמת המסחר לפי ענפים

★ בנקים מסחריים (שלא בהסדר): עליות עד 2 אחוז
★ בנקים מסחריים (הסדר): יציבות עם תנודות עד חצי אחוז
★ בנקים למשכנתאות: עליות עד 5 אחוז
★ מוסדות מימון ענפיים: תנודות קלות
★ מסחר ושירותים: תנודות עד 5 אחוז
★ בטוח: יציבות ועליות של 3 אחוז
★ מקרקעין: עליות עד 5 אחוז
★ תעשיה: נטיה לעליות עד 5 אחוז
★ השקעה: עליות עד 3 אחוז
★ נפט: יציבות ונטיה לעליות עד 3 אחוז

סה״כ המחזור במניות וני״ע המירים 3.651.4 אלפי ש״ח. סה״כ המחזור בבנקים שבהסדר 1,151.8 אלפי ש״ח. סה״כ המחזור באג״ח 5,918.5 אלפי ש״ח. סה״כ מחזור העסקות בבורסה (מניות, ני״ע המירים ואג״ח) 10,721.7 אלפי ש״ח. סה״כ מחזור העסקות במק״מ (כולל קיזוז) 1,904.1 אלפי ש״ח.

המניה הפעילה ביותר בכל ענף בתמורה כספית

שם הענף	שם המניה	תמורה כספית	שינוי ב־%
בנקים מסחריים	כלל סטוק 100.0	344.0	+0.6
בנקים למשכנתאות	ארנים 0.1	16.0	+5.1
מוסדות מימון ענפיים	שלטון א׳ ש׳	27.5	+1.8
בטוח	הסנה ש׳	46.3	+1.3
מסחר ושירותים	דלק ג׳ ש׳	52.4	+1.6
מקרקעין	אזורים 1 ש׳ וי׳	58.2	+3.8
תעשיה	מפעלי ניר 10.0	143.8	+4.1
השקעה	מגור 0.1	136.4	+0.2
נפט	מ. ב. ן. 5.0	17.5	+0.0
מניות הנסחרות במט״ח	גדית מ׳		+0.0

המניה בעלת התנודה הגבוהה ביותר

שם הענף	שם המניה	שינוי ב־%	שער
בנקים מסחריים	הספנות א׳ 0.5	+2.7	799.0
בנקים למשכנתאות	יעסור 1.0	+8.0	1684.0
מוסדות מימון ענפיים	לאומי תעשיה א׳ ש׳	+4.0	5150.0
בטוח	סהר ג׳ 1.0	+9.1	4200.0
מסחר ושירותים	קרוד 0.1	-10.0	1676.0
מקרקעין	רסקו מבוכי׳	+10.0	7920.0
תעשיה	ויטלגו 1.0	-66.7	1167.0
השקעה	חידון 1.0	+6.7	1913.0
נפט	דלק חיפושי נפ. 1.0	-6.4	3300.0
מניות הנסחרות במט״ח	גדית־מי	+0.0	228.0

ריכוז מגמת המסחר

הפסקת מסחר — 46; ללא שינוי — 118; סה״כ עליות — 198; סה״כ עליות בשיעור של מעל 5% — 23; קונים בלבד — 8; סה״כ ירידות — 61, סה״כ ירידות בשיעור של מעל 5% — 6.

מגמת המסחר של אג״ח צמודות למדד

★ 3% אג״ח הצמודה מלאה: יציבות עם תנודות קלות
★ אג״ח 4.25% הצמודה מלאה: יציבות ועליות עד 0.5 אחוז
★ אג״ח 80% הצמודה: עליות עד 0.5 אחוז

מגמת המסחר של אג״ח מסוגים שונים

★ אג״ח ״בריח כפולה״: תנודות קלות
★ אדמון: תנודות עד 0.5 אחוז
★ רמון: עליות עד 1 אחוז
★ גלבוע: תנודות בין 0.5 אחוז — 1 אחוז
★ אג״ח הנסחרות במט״ח: תנודות עד 1 אחוז
★ צמודות מדד ו/או מט״ח אחרים: תנודות קלות
★ [illegible] 19.0 — 18.65 אחוז

לקראת שנת השמיטה הקריבה ובאה, החלה עיריית בני ברק בתהליכים מזורזים לנטיעת הסמוכות לכביש גהה. כזכור מתכננת העירייה להקים פארק ענק שישתרע החל מצומת ״קוקה קולה״ ועד לדרך ז׳בוטינסקי, בפארק זה יוטעו גם 4 המינים בשיתוף עם פארק היהדות של ר׳ אריה לבקוביץ. בתמונה: דחפור ענק מסלק את האבנים ומיישר את הקרקע כהכנה לנטיעות שיתבצעו בשבוע הבא.

צילם: מ.מ. צורן

״שיקום פליטי עזה מחייב תקציב של 450 מיליון דולר״

פתרון בעיית הפליטים ברצועת עזה, צריך להיות יעד לאומי של ממשלת ישראל. כך אמר חה״כ פסח גרופר בסיום ביקור במה, של ועדת המשנה של הכנסת לוועדת החוץ והבטחון ולוועדת הכספים. חה״כ גרופר עומד בראש ועדה זו.

במהלך סיורם של חברי הועדה בעזה נמסר להם, ששיקום הפלי־טים ברצועת עזה במלואו, דורש תקציב של 450 מיליון דולרים. על כך הגיב ראש הועדה, חה״כ פסח גרופר, שאם פתרון הבעיה הוא עניין של כסף, הרי שעל ממשלת ישראל לראות בפתרון זה יעד לאומי ולהקציב לכך סכומי כסף גדולים בכל שנה, כדי לפתור בהדרגה את בעיית הפליטים. חברי הועדה סיירו בבתי החולים וחה״כ גרופר אמר, כי מאז 1967 פסחו שירותי הרפואה ברצועה בשעור של עשרות שנים קדימה. ביחס לשירותים אלה, אשר כמעט לא היו קיימים קודם לכן.

אל חברי הועדה נילוה מתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן והוא נשאל על ידי עתונאים להצתה שהיתה בשבוע שעבר בבית האריזה של ראשד א־שאוה, מי שכיהן כראש עיריית עזה בעבר.

על דבר ההצתה לא היה ידוע לצה״ל ואף לא למשטרה ונודע, שבמקום נמצאו כרוזי תמיכה באש״פ.

ההערכה היא שההצתה נעשתה על רקע פוליטי וגורן השיב על כך: ״איננו מתערבים בסיכסוכים בין תומכי אש״פ לתומכי ירדן. אנו מתאמים את אמצעי המנע בהתאם לנסיבות החדשות בשטח. אך איננו מתערבים בסכסוכים הפוליטיים הפנימיים של תושבי הרצועה ואיננו משנים מדיניות בגלל סכסוכים כאלה״. על עצם ההצתה בבית האריזה של א־שאווה. אמר גורן, שלא היה זה אירוע חמור, המחייב התערבות. (עת״ם)

האוצר הקדים פדיונות אג״ח בהיקף של 105 מיליון שקל.

משרד האוצר הקדים בחודש יולי פדיונות של אגרות חוב ממשלתיות בהיקף של 105 מי־ליון שקל ואת במגמה לצמצם את הספיגה הממשלתית בחודש זה.

ההיקף המצטבר של ספיגת הממשלה מן הציבור החל מתחי־לת הכספים מגיע לכדי 800 מיליון שקל. העודף המצטבר בתקציב המדינה נובע מגידול בלתי מתוכנן במיסים עקיפים בהיקף של כ־400 מיליון שקל, ועודפים בצד ההוצאה של התקציב בהיקף דומה.

עד עתה טרם נפלו החלטות לטווח ארוך בתחום התקציב, במ־יוחד בתחום המיסוי. בינתיים, מנצל האוצר העודפים, לצמצום החוב הפנימי של המדינה.

האוצר חושש שעודפים בולטים בתקציב, ירפו את ידי הממשלה בהתמודדות על גודל התקציב ובמאבקים עם הסקטורים השונים ועם משרדי הממשלה על הקצאת משאבים נוספים.

האוצר מעוניין להשיג צמצום נוסף בתקציב המדינה, בהיקף של כ־250 מיליון דולר — במסגרת השלב הבא לתוכנית הכלכלית.

הוצתו מכוניות לאחר שפורקו חלקיהן

שלושה כלי רכב נתגלו בסוף השבוע כשהם שרופים באחד הפרדסים בדרומה של העיר אשקלון.

אחת המכוניות היתה טנדר של העירייה, שתי המכוניות הנוספות היו פרטיות. •

שלושתן נגנבו בסוף השבוע באשקלון ומסתבר שהן הועלו באש, לאחר שהגנבים הצליחו לפרק את החלקים העיקריים לר־בות מנוע.

המשטרה פתחה בחקירה, לא נמסר על מעצרים. (עת״ם)

מערכות אלפסק יגבו שרותי הטלפון 16 ו־18 מפני נפילות בזרם החשמל

בעיסקה הגדולה בתולדות המדינה בתחום זה, רכשה חברת התקשורת בזק בכחצי מליון דולר, 65 מערכות אל־פסק מסוג U.P.S מחברת ״גמאטרוניק תעשיות אלקטרוניקה ירושלים״.

מערכות אל פסק מגבות ציוד אלקטרוני מתוחכם ומערכות ממוחשבות מפני תקלות, עקב נפילות מתח והפסקות זרם ברשת החשמל. הן משמשות למעשה כתחנות כוח פרטיות המייצרות מתח מיוצב ורציף, 24 שעות ביממה, כל ימות השנה.

המערכות שהזמינה בזק נועדו לגבות את שרותי הטלפון 16 ו־18, את צומתי התקשורת הממוחשבים החדשנים של בזק ברחבי הארץ וכן, את פרויקט המיחשוב המ־תחכם המוקם ע״י מפעל הפיס באחריות בזק ובאמצעותה.

65 מערכות האל־פסק החדש־ניות, בנות שישה K.V.A (6 קילו וט אמפר) כל אחת, יועברו תוך כשישה חודשים לחברת בזק. הן פותחו על ידי ״גמאטרוניק מער־כות אלקטרוניקה ירושלים״ במ־יוחד עבור חברת בזק על פי מיפרט בעל דרישות מחמירות ביותר, שהוכן על ידי מהנדסי בזק, הנ־חשבים כמומחים בתחום זה.

הצעה להעניק ניכוי ממס עבור הוצאות למחקר מדעי

שר הכלכלה והתכנון גדי יעקבי מציע לתקן סעיף 20 א׳ לפקודת מס ההכנסה. השר יעקבי אומר כי צוות שמונה על ידו לב־דיקת דרכי הסיוע לחברות צעי־רות ומפעלים קטנים —עתירי ידע, הגיש ביומים אלה את הממ־צאותיו. בין היתר הממליץ הצוות לתקן סעיף זה הקובע כי ינתן ניכוי ממס בגין הוצאות שהוצאו למחקר מדעי.

מוצע לקבוע כי ניכוי ממס הכנסה ינתן גם על הוצאות שהוצאו בגין רכישת יחידות הש־תתפות בקרנות שיוקמו ויהיו במתכונת של קרן להשקעות בר־אמנות, ואשר ישקיעו במימון מחקר ופיתוח במפעלים קטנים — עתירי ידע.

כן מוצע ע״י הצוות להרחיב את סעיף 20א׳ הנ״ל גם על הוצ־אות לרכישת יחידות מימון בקר־נות כאמור, אשר ישקיעו במימון שלב המעבר של מפעלים קטנים.

שלב המעבר כולל את כל הפ־עולות המבוצעות מסיום המחקר ועד הייצור המסחרי. כגון פיתוח תכנית שיווק, ניסויי שוק, בניית מעבר שיווק והכנת המעבר משלב של אב טיפוס לשלב של יצור המוני.

קבוצת העבודה הבינמשרדית תבחון את התנאים הספציפיים להחלת סעיף 20א׳ ותמליץ בפני הממשלה בין השאר בנושאים הבאים: אילו גופים יהיו זכאים לסיוע באמצעות מימון הקרנות. מה יהיה מבנה הקרנות. מהו שלב המעבר. אילו שינויי חקיקה יש להציע וכיו״ב.

כלכלת חוץ

קאסטרו על הישגי קובה:

קובה במצב קשה בגלל המחסור במטבע מערבי.

הוואנה — נשיא קובה פידל קסטרו חזר והכריז כי יש להחריף את הסוציאליזם על הקאפיטליזם בנאום שהשמיע במרכז המדינה. בנאום זה הוא גינה שוב את נשיא ארה״ב רונלד רייגן ותיאר אותו כ״נאצי ופאשיסט״.

קסטרו השמיע את נאומו לרגל יום השנה ה־33 להתקפה על הקסרקטין במונקאדה שנערכה על ידיו ועל ידי תומכיו ב־26 ביולי 1956. תאריך זה נחשב בקובה כהתחלת התנועה המהפכנית.

קסטרו הודה שקובה שרויה במצב קשה לרגל המחסור במטבע מערבי וזאת בגלל היבול הגרוע של מטעי הסוכר, הירידה במחירי הנפט בעולם, שצמצמה את הכנסת קובה מיצוא חוזר של נפט סובייטי והשינוי בערכן של רוב המטבעות המערביים לעומת הדולר האמ־ריקאי.

קסטרו גילה כי תופעות אלה צימצמו את מלאי המטבע החוץ של קובה בכ־600 מיליון דולר בשנה זו.

מנהיג קובה, שנאם בפני קהל שמנה כ־10 אלפים אנשים, הביע עם זאת על הישגי המהפכה, בצ־יינו שחלו שיפורים בחקלאות, במערכת הבריאות והחינוך.

בדברו על האנקסי ספידיטוס, המקום שבו השמיע את נאומו, ציין קסטרו כי אזרחי קובה במקום נהנים מתוחלת חיים של 76.3 שנים ובמקביל תמותת התינוקות הוא בשיעור נמוך מזה בארה״ב.

קסטרו מתח ביקורת על מדי־ניות החוץ של ארה״ב במיוחד כלפי דרום אפריקה ואמריקה המרכזית. הוא תיאר את שיגור החיילים האמריקאים והמסוקים של ארה״ב לבוליביה להילחם נגד מבריחי הסמים כ״מעין הכנה להתערבות״ בארץ זו. והתפאר ״בקובה אין אנו מייבאים סמים, אין אנו צורכים סמים״.

פידל קסטרו הביע את המ־שאלה שארה״ב תמסור לארצו מידע על ביטחונן של תחנות הכח האמריקאיות בקירבת ארצו על יסוד חילופי מידע בין שתי המדי־נות.

קסטרו ציין כי חבר הקונגרס האמריקאי שאת שמו לא פירסם, כתב לו לאחרונה ושאל מהו המצב הבטיחותי של התחנה הגרעינית הנבנית עתה במבל ציין פראגוס.

נשיא קובה אמר כי השיב לאיש זה שנקטו כל אמצעי הבטיחות הדרושים.

עוד אמר כי היא מוכן כנשיא של מדינה שכנה. למסור לו כידע זה. כשהוא מקווה שגם ארה״ב. שכנתה של קובה תספק לה מידע על בטיחותן של תחנות גרעיניות אמריקאיות. (עצ)

בית הכנסת חנוכי השיבות שע״י צעירי אגודת ישראל
רחוב בן־זכאי 50, בני־ברק

הננו להזמין בזה בשמחה את כל ידידות בית המדרש להשתתף בערב חוג ידידות בית המדרש

שיתקיים אי״ה במוצש״ק פרשת ״מטות־מסעי״
באולם הבוכרים
רחוב הרב הירש בני־ברק

בשעה 9.15 בדיוק

בתכנית:
א. פתיחה —
ב. תוכנית אור קולית בנושא השמיטה — ע״י הרב משה היימן.
התוכנית כוללת כ־200 שיקופיות בנושאים:
★ טיפול בגינות נוי בשמיטה.
★ טיפול בעציצים בבית, בחצר ובאדניות.
★ סחורה בפירות שביעית.
★ כיצד להשתמש במטבח בפירות שביעית.

בברכה ובידידות,
חוג ידידות שע״י בית המדרש

לא תערך מגבית.

שיפוצים כלליים
★ ביצוע עבודות
★ שיפוצים כלליים
★ תוספות בניה והרחבה
★ מטבחים וצבע כללי
★ צוות מקצועי ★
כל עבודות הבניה באחריות
שירות ויעוץ חינם
טל. 24 שעות ביממה
02־234454

כובעי בורסילנו ואחרים
מהיבואן לצרכן כל הדגמים
שירות אדיב ביותר
״פסח״
תל אביב נחלת בנימין 48
טלפון 650459
פתוח עד 2 בצהרים
בבני־ברק החנות סגורה
14.8.86 עד

פלד־שטי
כוון חדש בהנצחה וקישוטי פנים לבתי כנסת
ריהוט לבתי כנסת כולל: ארונות קודש עם דלתות בטחון משולב בקישוטים ואותיות ממתכת ומתכות אצילות ובעיצובים שונים. בימות תפילה כולל: ״שויתי״ ״ברכות תורה״ עץ אומנותי בשילוב מתכת
המשרד ואולם התצוגה:
רח׳ המקצוע 1 המסגר 10
תל־אביב טל. 03-371475

תמסורת פרסום בטלפון 02-522717/533444

לוח המודיע

דירות ובתים

ירושלים

למכירה

★ רמות ג׳ 4 חדרים + מרפסת גדולה ק.ק. + גינה דרומית ״דור נוף״ 8־243557

★ 3 בנוף רמות לפשין, מטבח ענק דוד״ש שרותים כפולים ומ־רפסות גדולות מיידי ק.ג. 61,000 יציב 858038

★ ברמות 3 חדרים (בניה מאבן) ק״ב 45,000 דולר ״צב־גר״ 02־816833

★ בסנהדריה־המורחבת 4־3 + מרפסת גדולה דרומית לוקסוס טל 02־813854 (תווך)

★ 80,000$ סופי, 4 + פ״א במרכז. מחסן, שרותים כפולים, הסקה פרטית, סוכה, 2 חצרות, כניסה פרטית, מטבח חדש 02־221986

★ בגבעת־שאול, ק״ג, 3 חדרים, מרפסות סגורות + מכלית + ארונות + צדדים (02)532730

★ במורחבת 3½ ק״ב כיוונים־טובים 75,000, בסנהדריה 3½ ק״ב כיוונים מרפסות 73,000 ״המתווך״ מלכי ישראל 6, 02־273355

★ 4 בסנהדריה ק״ב חדשה 95,000, 4 בצאנז ק״ב כיוונים חדשה 90,000, 4 ע״י מטרסדורף (ברח׳ פתח־תקוה) ק״ק 50,000 ״המתווך״ 02־273355 10־1 5־7:30

★ 4 בנית לוקסוס ליד אפריון 95,000$, 3 חדשה בסנהדריה ק״ב 73,000$ 2½ בחנה 57,000 עד־ר על חשבוננו: ״מן״ 02־286355

להשכרה

★ ברמות פולין ק״ב אפשרות ל־4½ או 3½ חדרים 02־520910

דמ״פ

★ 2½ באדותיהו הכהן משופצת כיוונים־טובים 30,000 ״המתווך״ מלכי־ישראל 6, 02־273355

עבודה

★ דרוש סוכן חודי בעל נסיון וקשרים + רכב פרטי לשיווק מוצרי צריכה לישיבה מירושלים בענף חמרי ניקוי 02־859568

★ לקונדטוריה דרוש/ה מוכר/ת ל־8 שעות ביום + ימי שישי להתקשר בצהרים ובערב 02־273337

★ לישיבה בירושלים דרוש עובד אחראי למטבח חדר אוכל טל 285464 לפנה״צ

טיפול וסיעוד

★ מטפלים/ות ואחים/ות דובר־שפות יעניקו להוריך־הקשיש או החולה (פיזית תפשית) טיפול אישי בביתו. ״למען״ 03־736671 02־725194

נקיון ופוליש

★ טיפ־טופ, נקיון יסודי + פוליש + הדברה חינם, עבודה מעולה + אחריות 03־789716

מכירות

★ ב״פינוקיו״ השבוע הנחה משמעותית לזיקטים קייצים מיוחדים לנשים מ10־15 בר־אילן 20 ירושלים

מכונות תפירה

★ מבצע לשבועיים מכונות תפירה ב־4 תשלומים ללא ריבית והצמדה. ממיטב הדגמים. לקונים במבצע תנתן הדגמה ושרות תיקונים למשך 5 שנים. כ״כ מקבלים תיקונים ואחזקה בבית הלקוח ובחנות לכל סוגי מכונות התפירה. כרדיקס, זינגר, ברודר, ברנינה, ופאפף. לוסטיג — ״סלון המרכז״ רח׳ ירושלים 12 ב״ב טל: 03־702153

בני ברק

למכירה

★ בקרית הרצוג ק״ב 3 חדרים 3 כ״א + אופציה חצי בניה, 03־700168

★ מבחר דירות והצעות בירושלים תמצאו בתיווך ״יוריד״ (שלזינגר) מלכי ישראל 5 בחצר ק״ב (ע״י שמלות מאלר) 02־245258 מ־10:30

באשדוד

★ להשכרה 3 ברובע ח׳ (גוד) ק״א 45$ לחודש 055־58443 בשעות 3־1 ו 9־7 בערב

קייט

★ בעזרת תורה 3 + כל הנוחיות מיידי עד אחרי תשעה באב 02־242246

★ דירה יפהפיה 3 חדרים + מרפסות ק.ב. מטבח גדול מאוררת 02־272616

★ לתיירים וקייטנים במאה שערים ק.ב. חדשה נהדרת לתקופות קצרות 02־284817 02־286979

★ בגאולה 3 חדרים ק.א. + טלפון מכ״ב תמוז — כ״ב אב 02־286313

★ בסורוצקין 3½ מטופחת + טלפון חזית תנוף מכ״ז תמוז עד י״ט בנ״א 02־828468

★ 2 כאבינגב, כיותני אויר 100$ לשבוע עד אחרי סוכות 02־820993

★ 4 חדרים + מזגן וטלפון מרוהטת מרוהטת קומפלט 03־702584 משעה 2

★ ברמות ג׳ 3½ ק.ב. + כל השרותים. מאוררת מתשעה באב 02־865386

★ להשכיר בק. צאנז נתניה דירה מרוהטת לקייטנים לאחר תשעה באב 053־63781

★ במרכז ערד קרוב לתחנת ים־המלח 5 מיטות בדירה מסודרת 057־950767

★ מרווחת מהיום לתקופה קצרה או מכושכת ברחוב בורר״ן 02־272912 בלילה

★ 3 ביחזקאל מ״ב — י״ז אב 125$ אפשרי גם עד אחרי שבת י״ט אב 02־825326

★ לקייטנים דירת 3 חדרים בנוה צבי 5 מיטות 02־246946

★ בבית־וגן דירה/וילה עם חצר 2/3/4 חדרים. 02־423721

★ 2 הדרים מרוהטת + דוד״ש לימי הקיץ טלפון 03־703505

★ 3 בסנהדריה המורחבת מרוהטת קומפלט יפהפיה ומאוררת מאד ק״א מיידית 02־825261

לוח היום

בס״ד יום ג׳ פ׳ מטו״מ
כ״ב תמוז מ״ו
הדף היומי בבלי: קדושין כ״ז
ירושלמי: מגילה י״ב
משנה יומית: אהלות ו׳,ד־ה
הלכה יומית: או״ח קפ״ב, ד־ו

סוף זמן:
קריאת שמע 8.24
תפילת השחר 9.50
שקיעת החמה 7.41
מחר:
עלות השחר 4.04
הנץ החמה 5.49

קול הדף
לשמיעת השעור בדף היומי של... 02־243121 — 02־241112 —.02. השעור מתחיל בכל תחילת שעה.

תורנות בתי מרקחת
ירושלים: אסיר, רח׳ דוד ילין 31. תל־אביב: לב הבית, רח׳ אחד העם 69, רמשה, רח׳ דיזנגוף 16 בהלת יצחק. בני־ברק: רמת אלחנן, רח׳ כהנמן 97. פתח־תקוה: מרכז השרון, רח׳ אהרון קציר 40. טבריה: הבירא, רח׳ ויצמן 36. אשדוד: קופ״ח כללית. שעות הפתיחה של בתי המרקחת בדרך כלל עד 10 בלילה.

תורנות בתי חולים
ירושלים: פריבית, הדסה — בקור חולים. בירוחית — שערי צדק. שאר המוסדות להדסה עין כרם.

שערים יציגים במטבע חוץ

יחידות המטבע	השער בשקלים
דולר ארה״ב	1.4983
לישט״ש	2.2053
מרק גרמני	.7014
פרנק צרפתי	.2169
פרנק שויצרי	.8698

כל: בו פאר
תריסים סורגים נגרות
שיפוצים כללים, תיווך
02־248507
פתחנו סניף
רח׳ אשתורי הפרחי

הודעות

חוק התכנון והבניה תשכ״ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ״ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לתוספת לאחור בניה קו בניה אחורי במסגרת 10% ברחוב תירוש מס׳ 14 גוש 6623 חלקה 657 תיק בנין 014-0876.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ״ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד׳ בן גו־ריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ״ל.

י. כספי
סגן ראש העיריה
יו״ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

המודיע
עתון יומי — ירושלים
המו״ל: הסתדרות אגודת ישראל העולמית — הועד הפועל
העורך הראשון: ר׳ י׳ ל׳ לוין ז״ל
איזור התעשיה מקור ברוך
רח׳ יהודה המכבי 3
טל׳ 8־539255 * ת.ד. 2306
דפוס ״הד״, בע״מ
סניף ת״א: אלנבי 132, ת״ד 1869
טלפון 624353
בשעות הערב: טלפון 614950
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנונן
סוכנות בארצות־הברית:
R. LICHTENSHTEIN
324 Ave. I
Brooklyn, N.Y. 11230
U.S.A.

אבן הטוען

על הלכות השבת אבידה, פריקה וטעינה, בצירוף כתבי הגאון רבי שמחה זיסל ברודא ראש ישיבת חברון

עיון ויגיעה בלימוד הגמרא פנים רבות להן כצורתה של הסוגיה הגלמודת ומהות הענינים המכנסים בה. יש והבירור מוקדש ללימוד מעמיק של דבר הגמרא; יש המדובר בהתחקות אחר יסודותיה וטעמה של ההלכה ויש השונה פיוקו בשני הענפים גם יחד.

אחד הפרקים בש"ס המאגד בתוכו 2 פנים אלה, הינו פרק אלו מציאות בבבא מציעא, שכן אופי הסוגיות שבו הינן כרוכיבקין של הלכות השבת אבידה, פריקה וטעינה. כיוון שכך, מחבר ספר העוסק בפירוש ובליבון העניינים הנכללים בפרק זה, בדין שיהא נותן דעתו לשני הדברים האמורים.

בשנים האחרונות הולך וגובר מספרם של אברכים צעירים, גדולי הצאן אשר קנו את תורתם וחכמתם בישיבות בארץ, הזוכים להעלות על הכתב את חידושיהם ובירוריהם. דומה כי תופעה זו יש בה עדות נאמנה המבליטה של עולם הישיבות כאן בארץ.

אחד הספרים הנאים על הספרות הזאת הינו "אבן הטוען" על פרק אלו מציאות שהופיע באחרונה. מחבר הספר, הרב אברהם זאב מלר, קנה את יסודות תורתו בישיבת "קול תורה" ו"חברון". הד לעמקות וליסודיות בלימודה, הניכרת היטב מן הספר שלפנינו, עולה מדברי ההסכמה של רבו המובהק הגאון רבי שמחה זיסל ברודיא כי עלה בידו תלמידו לחדור לעומק ההלכות הנידונות. אין ספק שבכל אחד מעייני הספר מתגלה לפנינו כוח של חידוש מחשבה, הן בעצם הדברים והן בצורת הרצאתם.

הספר מכיל למעלה מק"ע סימנים. המעיין ימצא כי הם מקיפים את כל העניינים של הפרק וכל זאת בלשון ברורה ובהבאת דברי ראשונים ואחרונים, ובכללם ספרי שו"ת, בבקיאות ובבהירות רבה. די להציג מקצת מן הסימנים של הספר: יאוש שלא מדעת, הכרזה באבידת עם הארץ, שאלת חכם במציאה, בירורים שונים בדבר טביעת עין, גדר מקום שרבים מצויין, שם מהות מצוות לפנים משורת הדין, בלאו לא תוכל להתעלם, החזרת גט אישה בסימנים, שומר אבידה אם הוא תוצאה ממצוות ההשבה, הפחת תפילין של חבירו שלא מדעתו, דיברה תורה כלשון בני אדם, איסור נטילת שכר על השבת אבידה, ועוד ועוד.

דרך עיונו של המחבר (שאגב, זכה לפני שנים בפרס הראשון של צא"י על עבודות תורניות) בנויה על איזכור בקצרה של המקורות השונים, ובירור הנושא הנידון בלא סטיה, ועיון אך לגופם של דברים. יש והמחבר מקשה על דברי קדמים ואף זאת בזהירות יתירה, ראה למשל בעמוד תצ"ט בהביאו דברי החפץ חיים כי המספר להדיר על אחיו הגדול עובר על מצוות עשה דכיבוד. וכתב המחבר בצידה: "אף שאינו כדאי להעיר על דבריו הקדושים ברם כתלמיד הוגן בקרקע לא הבנתי" וכו'.

ברכה בפני עצמה קובעת העטרה אשר בראש הספר הלא הם 10 שעורים של הגאון רש"ז ברודיא, המשתרעים על 97 עמודים. שעורים אלה, הנדפסים לראשונה, הינם כתיבתם בפני תלמידי ישיבת חברון לפני כחצי יובל שנים. פרסומם הוא נדבך נוסף בפרסום שעורים של ראשי ישיבה מפורסמים שהעמידו תלמידים לאלפים ושעקב מלאכתם בקודש זכינו לבני תורה שנתגדלו על ידם, המעלים חידושיהם על הכתב.

דומה, כי יש סמליות רבה בדבר שדברי הרב ותלמידו, אשר כדברי רבו "לא משה ידו מפני כל ימי לימודו בישיבתנו הק'", מכונסים בכרך אחד, זה בצד זה.

מ.מ. צורן

"מראות הצובאות"

בין גדולי הפוסקים בדורות האחרונים מקום מיוחד לרבי משה זאב אב"ד ביאליסטוק, שנמנה בין חשובי וגדולי הרבנים והפוסקים במזרח אירופה, לפני כמאתיים שנה. הונצח בספרות הפסיקה וההלכה בזכות שני ספריו "אגודת אזוב" ו"מראות הצובאות", חשיבות יתירה לספר "מראות הצובאות" הספר הראשון שהובא לדפוס על ידו המוקדש לתקנות עגונות, וכבר בשער הספר הוא מציין את מאמציו לגילוי כוחא דהיתירא בעקבות פוסקים ראשונים ואחרונים, אשר שקדו על תקנות בנות ישראל לבל יהיו שוממות ועגונות.

בספרו הוא מברר את הסוגיות העמוקות והרחבות יחד עם בירור לשונות הראשונים הרמב"ם הרי"ף והרא"ש ופוסקים ראשונים ואחרונים ובדבריו "יהיה עלהו לתרופה" וכבר צייה הגמרא במס' סנהדרין ק ע"א שחז"ל הקדישו את מאמציהם כדי למצוא מזור ותרופה לאלו שנקלעו לצרה, כדי למצוא מוצא מן המיצר, והוא מבוסס על "כח בית דין יפה, מנופה בשלש עשרה נפה, לאחר יגיעה והעיון", וגם אם יש דיעות שונות בין הפוסקים במערכות תורה הרי כדברי חז"ל על הפסוק "את והב בסופה" אינם זזים, משם עד שנעשים ידידים ואוהבים זה דרכה של תורה.

ספר "מראות הצובאות" הוא אחד הספרים החשובים ביותר בעניני תקנת עגונות, ובפתיחה לסעיף כ"ד הוא מפרט את הסימנים השונים המוכרים ע"י הפוסקים בקשר להיתרי עגונות אורך או גרץ והוא סימן גרוע שאינם מועילים בשום מקום, אפילו לגבי אבידה, סימנים שסומכים עליהם באבידה, ויש מחלוקת בגמרא אם הם דאורייתא וסומכים עליהם אפילו להיתר איסור אשת איש, והסימנים המובהקים ביותר כגון חסר או יתר באחד מאבריו, וכו' סימנים אלה סומכים עליהם אפילו באיסור אשת איש.

נוסף על הספר, המוקדש כאמור לתקנת עגונות, לפנינו גם קונטרס עשיר תוכן לליקוטי גפ"ת וכותב הטורים רוצה לציין כי במסגרת זאת מתגלה לפנינו הספר שנערך על ידו, כאשר נפטר הגר"א מרילנא (תוספת זאת תיכלל בס"ד בתוספת למהדורה הבאה בעז"ה) ומתוך הדברים אנו למדים על כחו הגדול של בעל "מראות

(המשך בעמוד י"ג)

עוד יָבוֹא הַיּוֹם

עוֹד יָבוֹא הַיּוֹם
שֶׁל תְּקִיעָה בְּשׁוֹפָר,
וְקוֹלוֹ
שֶׁל הַנָּבִיא הַגִּלְעָדִי,
וְהַר
אַרְגָּמָן שֶׁל מַלְכוּת.

★

וִירוּשָׁלַיִם שֶׁל
עוֹלֵי רֶגֶל,
וּשְׁנֵי כְּבָשִׂים
שֶׁל יוֹם,
וּקְטֹרֶת
מַעֲלֵה עָשָׁן
אַחַת בַּשָּׁנָה.

★

עוֹד יָבוֹא הַיּוֹם
שֶׁל זְרִיחָה בְּפָרֹכֶת
וּשְׁקִיעָה
בַּיָּם הַגָּדוֹל,
וְאֶרֶץ שֶׁטְּהוֹרָה
בְּסִירוֹת,
וְאֶרֶץ שֶׁל
לֶעָתִיד לָבוֹא.
וְיַרְדֵּן מָלֵא
עַל גְּדוֹתָיו,
וְחַלּוֹנוֹת, בְּחוֹף
יָמָהּ שֶׁל טְבֶרְיָה.

★

וְגֶפֶן וּתְאֵנָה
לָשֶׁבֶת בְּצִלָּן,
וְלִמְנוֹת
אוֹתִיּוֹתֶיהָ שֶׁל
תּוֹרָה.

מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה

פניני קהלות יעקב

פירורים משולחן גבוה של מרן הסטייפלר זצוק"ל

עם כלות ימי האבל י"ב חודש מהסתלקות מרן הגרי"י זצ"ל, התחילו להופיע חיבורים שונים שהוקדשו לדמותו, ולא הרי זה כהרי זה. הצד השווה בכולם הוא ללא ספק מרת ההערצה שהוקף בה האי גאון וקדוש עוד בחייו. אעפ"כ יש כמובן הבדלים בגישה בתוכן ובצורה. במס' כ"ק מספרים חז"ל מאלעזר זעירא דהוה מסיים מסאני אוכמי (= מנעלים שחורות, סימן לאבלות) ועצרוהו אנשי ריש גלותא בשאלה "מי חשיבת את לאתאבולי על ירושלים", כלומר לא כל הרוצה ליטול את השם להתאבל על ירושלים רשאי לעשות זאת, כי יתכן שיתאבל על העצים והאבנים ולא על סילוק שכינה ח"ו. כיוצא בזה היה מן הראוי לקבוע מסמרות מי ומי בכותבים על אנשים גדולים.

הגרמ"מ שולזינגר שליט"א, שללא ספק ראוי הוא לאותה אצטלא, זיכה את הרבים באוצר מלא וגדוש, מהודרת של "פנינים" מהליכותיו של ה"קהלות יעקב" משמנו וסולתו, שכל אחת מהן בבחינת תורה שלמה. יש להעריך כראוי את העבודה שת"ת מסוגנו, מרביץ תורה ברבים ומחבר ספרים בחידושי תורה, אצל מזמנו לזכות את הרבים בהני מילין דמעליותא. סגנונו קולח בשטף, כתיבתו נמלצת, אך נטולה מחלצות ספרותיות כלשהן. דברים כהוייתם, דיבורים כלשונם, כלה כמות שהיא.

......

הסיפורים והאמרות נקראים מאליהם, ובנשימה עצורה, יש בהם כדי לעורר בלב הקורא תשוקה עילאה מסוג "מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי". רוב הדברים שמע הרהמ"ח בעצמו מפי מרן זצוק"ל, כמקורב ובן־בית, ומיעוטם מפי אנשים מהימנים. אף חילופי אגרות עם מרן זצוק"ל בעניני הלכה והשקפה נשתבצו כאן. גם שקלא וטריא בעניינים שונים מחיבוריו "קהלות יעקב".

למקרא חיבור זה של הגרמ"מ שולזינגר צפים ועולים כמו מאליהם דברי המדרש (ויק"ר ב, ה): משל לאחד שהיה יושב ועושה עטרה למלך, ועבר אחד עליו, אמר לו: מה אתה עושה? אמר לו: אני עושה עטרה למלך. אמר לו: כל שאתה יכול לקבוע בה אבנים טובות ומרגליות — קבע. ומרגדין — קבע. מרגליות — קבע. למה? שעתיד ליתנן בראשו של מלך". מה מאד נאוו כל הפנינים והמרגליות ששיבץ הרהמ"ח בכתר האמיתי של ה"קהלות יעקב" זצוק"ל, כתר יגיעת התורה, כתר השוקד על דלתותיה כל ימיו בבחינת "כי הם חיינו" חוץ לא מידי.

יישר חילו של הגרמ"מ שולזינגר. ישמעו חכמים ויוסיפו לקח.

א. ספרן

קול ברמה נשמע

מדי שנה בשנה ישבו לארץ ידמו זקני ציון, לבכות על חורבן בית המקדש, על שבר בת עמי, על בית ה' אשר נחרב בידי הצוררים ועל עם ה' אשר הלכו בגולה. מצוות עשה מדברי הנביאים להתענות בתשעה באב, וכדי שלא להסיח את הדעת מחורבן בית המקדש, כבר התקינו קדמונים קינות לתשעה באב נוסף על מגילת איכה שקונן ירמיהו בשעת החורבן "איכה ישבה בדד".

בקינותיהם נתנו הפייטנים ביטוי לצערו של העם היהודי, על חורבן בית ה'. הפייטנים הראשונים וכנראה הראשון שבהם, רבי אלעזר הקליר אף חיבר כמה מן הפיוטים הנהוגים להיאמר בתשעה באב, בכל תפוצות ישראל, במערב ובמזרח.

קינות ופיוטים אלו נועדו לעורר את הלבבות לבכי ולהתעוררות תשובה, כדי לעורר רחמי שמים אולם לשונם הקשה והפיוטית שאין אנו רגילים להם מקשה על רבים את ההבנה, ועל כן התנדב אחד מבני העליה, מבני התורה החשובים כבני ברק ואף כר אבנק, הרה"ג ר' שלמה וינטרויב, להגיש לנו את ספרו, סדר הקינות עם ביאור "קול ברמה" הכולל פירוש קצר והמציתי על דרך הפשט, לוקט ממפרשי התנ"ך ומפרשי מגילת איכה מדברי חז"ל וממפרשי הקינות.

אנשי מעשה היו נוהגים לא ליטול אתם את סדרי הקינות לבתיהם לאחר התפילה בתשעה באב והיו משאירים אותם בבית הכנסת מתוך אמונה ותקוה שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, ולשנה הבא לא נצטרך לסדר הקינות. לצערנו, ארכו הימים ועדיין בית המקדש החרב לעינינו, ומידי שנה בשנה חוזרים המוני בית ישראל לעורר קינות על חורבן הבית ועל צרות ישראל במשך הדורות.

שקד המסדר הרה"ג ר' שלמה וינטרויב להוציא מתחת ידו דבר מתוקן, במידה שקינות יכולות להיות מתוקנות, כמובן. המטרה שהציב לעצמו היא שהמתפלל יוכל להבין את תוכנם ותתפעל נפשו בעת אמירתם, עד אשר ישיג את התכלית שהתכוונו אליהם המחברים והצליח בכך הודות לצורה המדויקת שבה פירש את הפיוטים והקינות.

מתוך ספר הקינות עבודת ישראל לתשעה באב שקדם לסדור עבודת ישראל מנהג אשכנז הביא פרטים ביאוגרפיים על הפייטנים המחברים כמובן מתוך מקורות נאמנים, ובין היתר הוא מביא את דעות הראשונים והאחרונים בקשר לתקופת רבי אלעזר הקליר, ולפניו במבוא אוסף גדול של דעות בעניין זה. ניתן היה להוסיף, גם את תוצאות המחקרים האחרונים כי בקינתו של ר"א הקליר "איכה ישבה חבצלת השרון", מפורשים שמות כל הערים והעיירות בגליל שבהם ישבו משמרות הכהונה גם לאחר חורבן הבית.

היה שהשתדלו למצוא זהות בין השמות הנזכרים בקינה זאת, (מרון, צפורים, מופשטה, עיתהלו, יודפת, ארבל ככול אלקנה) ובין שמות הכפרים הערבים (מפסוטה, עילבון, כפר קנא ועוד). אולם המחבר לא נזקק למחקרי החוקרים המודרניים, אלא נזקק למקורות שלנו, שבהן מגלה בקיאות עצומה, והוא מפרש במקורות את כל המקומות בש"ס ובמדרשים, לפעמים גם בראשונים שבהם נזכרו ישובים אלה.

כל אלה הם בבחינת טפל לעיקר, והוא ביאור מילות הקינות והפיוטים שיסודותם בהררי קודש הם משובצים בפסוקים מן התנ"ך מהש"ס ומהמדרשים, וכדי להבין אותם. נזקק המחבר להבאי המפרשים הראשונים ורש"י אבן עזרא הרד"ק עד בעל המצודות והמלבי"ם. להבין את הפיוט ולעשותו על בכל האפשר. עיון קל בסדר הקינות שלפנינו אנו למדים שעשה את עבודתו נאמנה להאיר את עיניהם של המעיינים בסדר הקינות, וכדברי חז"ל כל המתאבלים על ירושלים זוכה לראות בשמחתה בעיניהם כבניין בית המקדש במהרה בימינו.

כמה חלקים בספר שלפנינו, וכל אחד חשוב בפני עצמו, כבר הזכרנו את המבוא המוקדש לתולדות הפייטנים לשמותם ולתולדותם, חשיבות גם להלכות תשעה באב שלוקטו מספר שונה הלכות, למנהגם של ישראל לשהות בתשעה באב בבית הכנסת ולעסוק במאמרי חז"ל על חורבן בית ראשון ועל חורבן בית שני, ולפנינו גם ספורי החורבן הן מפרק הנזקין במסכת גיטין הן מיותר המקורות בחז"ל על החורבן כלל גם מספרי ראשונים.

כדי לסיים בנחמה הוא מביא את המדרשים על הגאולה הקרובה לבוא. כאשר הקב"ה הרופא לשבורי לב יפקוד את עמו ולפניכם הויכוח בין הקב"ה וכנסת ישראל, כאשר הוא קורא לה "קומי מעפרי" היא עונה לו להיכן אלך? הרי ביתי חרב והיכלי נשרף באש, והקב"ה יענה לבקשתה "בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס". ולא זו בלבד אלא שעתיד הקב"ה להקיף את בית המקדש עם חומת אש "והלכו גויים לאורך ומלכים לנגה זרחך".

לנוכח הספר המתוקן שהוציא מתחת ידו, אין איפוא פלא שהמסכימים משבחים את המחבר וספרו, ובזכותו יוכלו כולם, כבני תורה והן המוני העם, להבין מה שהם אומרים ולא יהיו הדברים בבחינת דברים לא מובנים ויש בהם כדי לעורר את הלב. ולאחר "אתערותא דלתתא" נזכה גם ל"אתערותא דלעילא", לראות בנחמת ציון ותחזינה עינינו בשובו לציון ברחמים רבים.

בצלאל לנדוי

תשומת לב
למאמר הביקורת על הספר המצוין "משנתו של שמואל" של הגאון ר' שמואל מרדכי, שנתפרסם בגליון המודיע לפני שבועיים, הושמט שם מחבר בצלאל לנדוי ושם מחבר הספר, הגלי־ תה.

יאשיהו כהן גדול, [illegible]

ה. אבן־שהם

עיון בפרשת השבוע - מטות־מסעי

כוחם של נדרים להרע ולהטיב

"איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו, לא יחל דברו, ככל היוצא מפיו יעשה".

ואמר שלמה, החכם מכל אדם (קהלת ה, ד): "כאשר תדור נדר לא־לקים, אל תאחר לשלמו, כי אין חפץ בכסילים, את אשר תדור — שלם. טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם".

ובמשמעות דברי שלמה, נחלקו חכמינו (נדרים ט.):

רבי מאיר אומר: "טוב מזה ומזה — שאינו נודר כל עיקר", רבי יהודה אומר: "טוב מזה ומזה — נודר ומשלם". ובכתוב (דברים כג, כג): "וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא" — נדרש בגמרא (נדרים כב.) שאם לא תחדל מלנדור, יש בך חטא, אפילו, שתקיים נדרך, וכלומר (שם עז:): "כל הנודר, אף על פי שהוא מקיימו, נקרא חוטא".

ולא רק בעונשו של הנודר ואינו מקיים נדרו, או מאחר נדרו, הפליגו חכמינו מאד, אלא שגם העמידום על גודל סכנתו של הנודר, אף שהוא מקיים נדרו, וכדבריהם, ז"ל בירושלמי (נדרים מא):

"ואחר נדרים לבקר" (משלי כ, כה) — "התחיל לנדור, פינקסו נפתחת", ובמדרש תנחומא (וישלח ח): "ומלאכים מלמדים עליו חובה, ומזכירים עוונותיו", וכן נאמר גם בגמרא (נדרים שם), הר"ן (שם) נותן טעם לדבר: "שמתוך שהוא נודר, נראה שהוא מחזיק עצמו כחסיד, שלא יכשל בנדרו, ומתוך כך מן השמים פותחים פנקס זכיותיו וממשמשים במעשיו", ושם בירושלמי מובאת עובדה, לראיה, כאותו שנדר ונענש מיד, בלי שיאחר לקיים נדרו.

ומאידך גיסא, מצאנו בדברי חז"ל שמי שפנקסו פתוחה כבר, ומדת הדין מתוחה עליו, והוא שרוי בצרה — שיש לו לדור נדר לה', שיצילנו ויחלצנו מצרתו, שכך דרשו חכמינו ז"ל (בראשית רבה ע, א־ב):

"וידר יעקב נדר לאמר, אם יהיה א־לקים עמדי, ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך, ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לא־לקים, והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית א־לקים, וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך". זהו אשר נאמר (תהלים סו, יד): "אשלם לך נדרי, אשר פצו שפתי ודבר פי בצר לי" — שמצוה לנדור בעת צרה, ודרשו שמה שנאמר ביעקב: "וידר יעקב נדר לאמר" — "מהו לאמר? לאמר לדורות, כדי שיהיו נודרים בעת צרתן", וכלומר: "ויעקב פתח בנדר תחלה, לפיכך כל מי שהוא נודר, לא יהיה תולה את הנדר אלא בו", וכמו שנאמר בדוד המלך (תהלים קלב, א): "אשר נשבע לה', נדר לאביר יעקב" — "לאביר אברהם" "לאביר יצחק" אין כתוב כאן, אלא "לאביר יעקב", תלה את הנדר במי שפתח בו תחלה", ביעקב אבינו, והמדרש מביא שם עוד דוגמאות שישראל נדרו נדרים בעת צרה על דעת יעקב אבינו. ועל עוד נדר מצאנו שהוא מצוה, והוא חכמים נוחה הימנו, כאשר נאמר בגמרא (נדרים ח.):

"מנין שנשבעים לקים את המצוה? שנאמר (תהלים קיט): "נשבעתי ואקימה לשמור משפטי צדקך", והוא בשני אופנים: או כדי לזרז עצמו ביותר לקיום המצוה, או כדי להוסיף שעות בלימוד תורה, שהרי על עצם המצוה הוא כבר מושבע ועומד מהר סיני. כאמור שם.

וכיוצא בזה מצאנו נדר שהוא יפה ומשובח כפי חכמינו ז"ל, הוא הנשבע ליצרו, לגדור עצמו מעבירה (ספרי בהעלותך פח), שהרי אמר בועז (רות ג): "חי ה', שכבי עד הבקר" — "לפי שהיה יצר הרע יושב ומצערו כל הלילה... נשבע ליצרו הרע: "חי ה'"!

הרי לנו שיש נודר ויש נודר: מי שאינו שרוי בצרה, ואינו שרוי במעקת נסיון ומלחמת יצר, והוא פוצה פיו ונודר נדרים להטיל על עצמו חיובים יתרים, ואיסורים נוספים — אינו רצוי לפני ה', שאין לו לבטוח בעצמו, בבחינת "גירא בעינא דשטנא", ולהחזיק עצמו לחסיד עומד בנסיונות ולקבל על עצמו אתגרים יתירים, שהרי בכך הוא חושף עצמו לבקורת, ומעורר עליו את מדת הדין, ומעמיד עצמו בסכנה, אבל מי שהוא שרוי כבר בצרתו, והוא מתענה ביסוריו, או שהוא נתון בכף הקלע של נסיון ויצרו מטרידו או בוחלון ועצלות לדבר מצוה או בדחף אל דבר עבירה — לו ניתנים נדרים ושבועות כאמצעי עזר, כחבלי הצלה מבור שחת, ככבלי מעצור מהדרדרות לתהום, וכחבלי סולם עליה אל פסגת המעלה בקדושה וטהרה.

והדרשות נתונה לדרוש בפסוק שבפרשתנו: "לאסור איסר על נפשו" — לחלץ את נפשו מצרה, לעצור את נפשו מרדת במדרון הפשע, ולהעלות את נפשו אל תכליתה ושורש יצירתה.

ובדור שהוא שרוי בצרות ומעקות, שהוא דור שהתדרדר אל מדרון ההפקרות, דור שבוים בו לדבר מצוה — יש להם לשרידים אשר ה' קורא, המתנדבים בעם אשר נדבו עצמם לה' ליראה את שמו במניעה ופרישות מכל כיעור, ולאהבה את שמו בזריזות אל המצוות, ולדבוק בו בעליה מתמדת בהר ה', ולהגביר חילים ולהוסיף אומץ ורב אונים בנדרים וסייגים, להתקדש ולהטהר להתגבר ולהתעלות, ולהמשיך בכך רוח טהרה אל הדור כולו, שהרי יש בכך הקדוש והמקודש שבדור לקדש עצמו מלמטה עד שמקדשים אותו מלמעלה בהשפעת קדושה יתירה שיש בה להורית אור אל כל פינה חשוכה ולגרש ממנה במעט אור הרבה חושך, וגם מפרשת השבוע, פרשת מסעי:

"כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול" — וכמו שאמרו בגמרא (מכות יא.) שכתום יושבי ערי המקלט שהרגו בשוגג מפעפע ועולה עד אל מעלון הטהור של הכהן הגדול שבדור, שהכהנים הגדולים נשואים עליהם על טהרת הדור מכל חטא, וכלשונם: "שהיה להן לבקש רחמים על דורן, ולא בקשו", דאגת טהרתו של הדור מכל פשע וכל פגע — על קדושי הדור הוא מוטלת ועליהם לפעול במעשים ובתפילה שלא יהא פרץ ולא תהא צוחה ברחובותינו.

ועל האיש הזה נאמר ונדרש: "ככל היוצא מפיו יעשה" — "יעשה הקב"ה, פה שהוא נודר מדבר עבירה, ונשבע לדבר מצוה, ונודר בעת צרה, ומתפלל הוא בצרת הדור, בצרתו הרוחנית — בשקיעתו בטיט יון החטא, ובשפלותו וחשכותו מזיו נגה אור תורה ומצוות, ובצרתו — הגשמית, מאויביו ושונאיו, הבעיר ומרוחה, ואין דורש ואין מבקש, אל תפלתו פה זה מצפה הקב"ה, ובכל המהנם מפצו נשמה, וישראל נושעים כדי תשועת עולמים, ובא שילה בתורה, והגאולה רוחו בתהילה, כאשר מבין המצרים יגיה אור יקרים.

הרב אברהם הכהן־לוין

משניות מאירות מסכת יומא

מעולם לא למדו המלמדים בתלמודי־תורה בירושלים, מקצועות פדגוגיה, כשם שהרבנים מורי־ההוראה ופוסקי הדור לא עסקו דווקא בהלכות יורה־דעה, כדי להתמנות כמורה הוראה ורבנים בפועל. שנים רבות ישבו ולמדו באהלה של תורה, ללא כל מטרה לקבלת רבנות ולא נשאו את עיניהם לאיצטלא, אולם כאשר נוצר הצורך, אם להורות לבני ישראל את הדרך ילכו בה, ואם ללמד את ילדי ישראל. נענו לקריאה, ואנו יודעים על מלמדים שהיו גדולי תורה ואפילו גאונים בתורה, אולם כאשר נתבקשו להורות לתלמידי־דרדקי, לא ראו בכך שום פחיתות כבוד וקיבלו את תפקידם ברצינות, וידוע מעמדם הנכבד של מלמדי־תינוקות "דרדקי" בסולם הערכים של האדם בישראל.

במסכת בבא־בתרא (ח: ע"ב) על הפסוק "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" (דניאל י"ב ג'). דרשו חז"ל אלו מלמדי תינוקות ורש"י מפרש: "מצדיקי־רבים הם שמלמדים ומחנכים אותם בדרך טובה", ומכאן אנו למדים על חשיבותו של מלמד התינוקות, המעצב את דמותו של הילד לעשרות השנים הבאות, הן לגבי ידיעת הקריאה והלימוד, וכן הוא מחדיר בו גם יראת שמים ודרך ארץ.

נוסף על התכונות הדרושות למורה ולמלמד, יש לספק לו את המכשירים, הן ספרי הלימוד וגם את הספרים המקובלים בכל בית יהודי כגון משניות, יש להגיש אותם כראוי לתלמיד. — המחנך והמלמד הדגול הרב אברהם חשין שליט"א המלמד זה שנים רבות בתלמוד־תורה "מאה שערים", המטביע את חותמו האישי על הת"ת, היינו לא רק שהוא מלא ביצירת הת"ת מבחינה רוחנית, אלא גם העושה ביצירה להצלחה. — כל חינוך ניתן רק אז, אם העושה רואה בו מפעל אישי שלו, מכיר באחריות הכבדה ונהנה מתופש היצירה האישית. אז רק אז לא יהא האדם אך ורק ממלא פקודות ומבצע הוראות גרידא, אלא מתוך ממש, הנותן לתניכיו משלו ומכוחותו, ומקרין עליהם ולהאציל מרוחו על תלמידיו, וממשיך את שרשרות הקדושה, שרשרות זהב טהור של זהורים בלימוד תורה לתלמידים.

לאחר שהביא לדפוס את "משניות־מאירות" על "מסכת סוכה", ו"מסכת־פסחים" עם ציורים וביאורים וטבלאות, הגיע לפנינו עתה ספרו הנפלא "משניות־מאירות" על "מסכת יומא", תוסף על פירושו המקובל של הר"ע מברטנורה לפנינו גם ציורים וטבלאות הממחישים ומבארים את כל פרטי עבודת כהן גדול ביום הכיפורים, ושאר העניינים הנזכרים במשנה ובפירוש הר"ע מברטנורה בטוב טעם ודעת.

הנהלת תלמוד־תורה "מאה־שערים", ויציין כאן שכיום המוסד הוא היוצר החינוכי המשובח ביותר בירושלים עיה"ק, טרחה והביאה לדפוס את הספר שלפנינו, כשם שעזרו להופעת שני הספרים הקודמים על סוכה ופסחים. במכתב הערכה, שהופיע בפתח הספר שלפנינו הם מציינים, כי הרבה עמל ויגיעה תוך התייעצות וליבון העניינים עם תלמידי־חכמים וגדולי־ישראל, השקיע המחנך הדגול והמלמד המעולה, והצליח בהצלחה מרובה, לפיתוח כוח היצירה הפנימית וכוח הרוחני, לחיפושי דרך ומפלס נתיב לגילויים חדשים בעריכת משניות אלו, ואכן עלתה בידו בס"ד להוציא דבר מתוקן ומועיל מתחת ידו!

ובהיותו מוסיף והולך, הוסיף בכרך זה עיונים וליקוטים מגדולי המפרשים, המסייעים להבנת התלמיד, כפי שנוכח בנסיונו במשך השנים.

הספר אשר לפנינו משניות־מאירות "מס' יומא" עדות היא על מסירותו המופלאה של האמן המחנך הרב אברהם חשין שליט"א, ונאמנה עלינו עדותו והסכמתו של הגאון הגדול ופוסק הדור רבי ישראל יעקב פישר שליט"א רב דוכתה־משה והבד"ץ המעיד על המחבר הדגול הרב חשין שהפליא לעשות בעריכתו וכל ציודי עבודת יום הכיפורים, גם בביאורים ועיונים ובטבלאות הממחישות את כל מעשה עבודת יוהכ"פ, ניכר עמלה גדולה ועיון מיוחד בהבדוד "שהספר שלפנינו יהא לתועלת לא רק לתלמידים, אלא גם למלמדים שיוכלו להסביר את הדברים בצורה מוחשית לתלמידים, והדברים יקלטו במוחם, — ויתקבל בשמחה בין כותלי בתי החינוך".

בהקדמתו מציין הרב חשין, והוא נכדו של הרב המלמד והפוסק הוותיק הרב משה חיים חשין שליט"א, מחבר ספר המסדור השלם, — "שהספר נערך ביגיעה מרובה, בעיון מעמיק בכל פרט ופרט, וביחוד בדיבוק חברים, ועל כל דבר הקשה נועץ בתלמידי חכמים מובהקים ובראשם הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שהואיל בטוב טעם להקדיש מזמנו ולהורות לו בכל העניינים הטעונים ביאור."

הספר מחולק לכמה מדורים, בכל משנה לאחר פירושי מלים במסגרת, שהתלמיד יתפוס בהן את הבנת המשנה, לפנינו פירוש בפיסוק, הבדברים כאלו הדבר חשוב ביותר כתבי קטעי המשנה המובאים בראש כל ציור בשיבצם במשבצת, כדי להבחין בין המשנה עצמה ובין הקטעים השייכים לציורים ולטבלאות, כדי להקל על הורת העניינים וקליטתם.

בס"ד
הופיע בפעם הראשונה
סדר
קינות המבוארות
לתשעה באב
מאת המו"ל "סדר זמירות המבוארות לשבת"
המכיל: מגילת איכה וכל הקינות
אשר קוננו בית ישראל בט' באב
מבוארות כולם בביאור קל ונוח עפ"י פירושים עתיקים במקביל למגילת איכה והקינות — כדי שיורגש בו הקורא בעת אמירתם
וכמה מעלות טובות להוצאה זו:
★ [illegible]
★ [illegible]
★ [illegible]
★ [illegible]
★ [illegible]
יצא לאור בהסכמותיהם הנלהבות של רבותינו גדולי התורה שליט"א
ניתן להשיגו במהדורה ביתית, וכן במהדורה מוקטנת בנוסח ספרד ואשכנז
הכמות מצומצמת וכל הקודם זוכה
להשיגו בכל חנויות הספרים
הפצה ראשית: מכון "אור הספר" רח' מלכי ישראל 41 ירושלים ת.ד. 6813 טל. 02-248629

יעקב ב. פרידמן

מסוד חכמים
פרקים במסכת חייהם של גדולי ישראל

הדרך לקובנא

ממל הלכה והתכנסה בתוך עצמה. הרחובות המועטים ששמשו מרכז למסחרה, הלכו והתרוקנו. המולת המסחר נמוגה אי שם עם צללי הערביים בין הבקתות המטופחות שאפפוה את פרברי העיר. ביתו שוקק החיים של רבי יוסף סוחר האריג, ששמש כרגיל בית ועד לסוחרים וידידים, או סתם הולכי בטל שחשקו בקרבתו של בעל הבית נשוא הפנים, עטה אף הוא שלא כבשאר ימים אוירה כבידה, הדוק של קדרות אפף את שעריו.

עוד מאתמול, כאשר שב ר' זלמן הסוחר בלעדי האריגים, ור' יוסף גמר אומר לנסוע בעצמו לעיר הסמוכה לצרכי בית המסחר, הכבידה עליה שלא כתמיד הפרידה הקלה. אם היו אלו ניצנים שהצמיחו הקשיים שהלכו ורבו בעסקי האריגים, או אולי תולדה לאותה הרגשה משונה שהיתה תוקפת אותה תמיד, כאשר רבי יוסף בעלה, בעל החזות הרבנית היה מרחיק לאי שם את עיניו הקודרות, את שאר־רוחו ואת נפשו הסוערת, ומנדד לה לפלתית כך וכך מטרים של שיפון?

הגיון רב לא היה בהם בהרהורים מן הסוג הזה. וכי היכן עלול ר' יוסף להמצא? וכי ידאה עם הסחורה על פני רוחו הסוערת? ושאיפותיו המרקיעות — וכי ימציאו לו הם, משהוא משובח יותר מבדי האריג, שיכלכל בכבוד אותה, את חמותו הישישה וששת פעוטותיו?

אלא שהאודלונק הגיון לו לעצמו. ההתרגשות היתירה שהיה רבי יוסף שרוי בה מאז בקורו האחרון של רבי ישראל בממל, נתנה אף היא ענין לעגת בו; וכאשר השכימה למחר מתרדימת הסיוטים אל תוך ממל של יום חדש — בלעדי רבי יוסף ואריגיו, ידעה אל נכון כי משהוא גדול, אולי אף מכפי כוחותיה, מתרגש והולך עליה ועל ביתה!.

★ ★ ★

צלליתו של רבי יוסף פוזה בעליצות על־גבי הפסיפס שהרכיב את גרם המעלות וקרקעיתו של ארון הקודש. הצללית האחרת — המתבקשת — של הדמות שחבירה לשלחנו, ויצרה עמו את השיח הלילי המהור הזה, גלשה במורדו האחורי של גרם המעלות, תמונה אי שם חוץ לתחום שלטונה של העששית המרצדת.

ר' ישראל הציץ בשעונו, והבעה של מורת רוח חלפה על פניו. הוא עצמו לא היה מעודו איש של שיחות ליליות מתמשכות. השגה רוחנית — גרס ר' ישראל — איננה נקנית בהטלטלות עצמית אוירה, שבמהלכה נאלץ האדם לטלטל עמו יחדיו אף את סדרי חייו, ומתוגיו של השען נרמים או בעיניו כמשהוא אוילי חסר משמעות.

אלא שלעת הזאת הסב מולו רבי יוסף. כאן שאני. הן דוקא רוחו הסוערת, המעפילה מעבר לקצב ולזמן, היא זו שהשליכה לפני שעה קלה בבת בין בלאי הטליתות, את צרורות האטלס והשיפון; היא זו שהבהירה לפניו את שעתיד הוא עשרות שנים לאחר מכן, לדרוש באזני תלמידיו: כי אם לא הרגע — ורגע משמעו אותו רגע כי חולפים הרהורים מן הסוג הזה — כי אז, לעולם לא!

הגרי"ס נתנער ממקומו; החליק בקפידא את בגדיו, החטיף מבט בצדודיתו הנסערת של ר' יוסף, והרים מעט את קולו:

"ישוב נא אם כן ר' יוסף לעת עתה; ילבן את הדברים עם זוגתו, ומוטב אף עם עצמו. ועוד נשוב נתראה".

ר' יוסף שלח לעברו עיניים תהות. ניצוץ של אושר כבר היה מרצד מכבר באישונים המוקדים. עתה משנחוזר ממעמסת האריגים, מנותק לו שארית החבל שקשר אותו לעולם המסחר; הכרוע המאבק המתנהל זה חודשים בין רבי יוסף — האב לששה — הבעל הכן, לבין השאגה האדירה ש..הלחיש באזנו מפרנסו הרוחני, ר' ישראל.

עתה היה הכל אחרי. והסערה הגדולה פנתה את מקומה לשלווה כמותה לא ידע מימיו; להסכמה נחושה על המשך הדרך, שרק היא בכוחה היה להשיב לו לר' ישראל החפז לדרכו, דברים ברורים:

"אלפי אלפים של חוטים קושרים אותי ר' ישראל לממל. לבית. אם אשוב יכרכו הללו סביבי עד למחנק". התלהב בעצמו מעצמת הרמוי: "עד למחנק ר' ישראל!" ואני הלא אך הערב התחלתי לשאוף אויר צח מעולמו של... מר ר' ישראל."

"אויר צח אומר הוא? והנסיעה, מר נעוד כמדומה לשוב עם לייזר העגלון; הוא, לייזר, אינו צריך להפסד בשביל אויר צח שלו, ר' יוסף".

ר' יוסף יוזל חייך בבטול. "את דמי הנסיעה הן אפרע לו, מכין ותקילין, כאלו נסעתי עמו. אף הוא העגלון ייצא נשכר..."

"ייצא נשכר? אפשר. אלא שאת עצמת הנפש שלו על כי אין מר נוסע עמו, לא יוכל לפרוע בממון. עלול הוא לחשוב כי יש בלבו עליו. ישוב איפה; ישוב לעירו ולביתו, אם ירצה ה' עוד תצמח טובה מהענין. הן איש של בטחון הוא ר' יוסף?"

ר' יוזל היה נבוך ככל שהתקרב לרבו, ככל שנגשן מרוחו הגדולה, היטיב להבין כי אין הוא מכיר אותו כלל את ר' ישראל. אלא שכאן... כאן אחרת. ענין זה לא נקלט כלבו. הן ר' ישראל עצמו, שמשב רוחו הוא ששחף אותו עד הנה, ר' ישראל שנתן את ידו לכך, כי יתנתק ממסחרו ומביתו "ויתאבק בעפרא" על התלויים בו, מצווה עליו עתה להעמיד את עתידו הרוחני כולו בספק, לשוב אל עירו ובעיותיה; להתמודד עם "ביתי". ממנו שוב אין נפרדים בקלות יתירה — בשביל סרך פגיעה העלולה, אפשר שכן, אפשר שלא, להגרם לעגלונו.

ר' ישראל כבר עמד סמוך לשער היציאה; בברית שנתקבל עתה כאמרות פרידה, נחקקו לאורך ימים על לבו של רבי יוסף יוזל, זה שנתפרסם מאוחר יותר כסבא מנובהרדוק:

"יישנן דרכי עליה. דרכו של מר אף היא דרך כשלעצמה. לטעמו שלו — אף מרוחתה. יתכן אף כי תתן דרך זו את ברכתה, תעצב את ההמשך כולו; יעשה ההמשך הזה פרי הלולים, אלא שאם שומה על דרכו לפגע בשלב משלביה בקצה מקטרתו של סנדלר פלוני; או, מוטב, בנפשו העלולה להיות רגישה של עגלונו שלו, שוב ר' יוסף, אין זו דרך, שוב אין כאן עליה!"

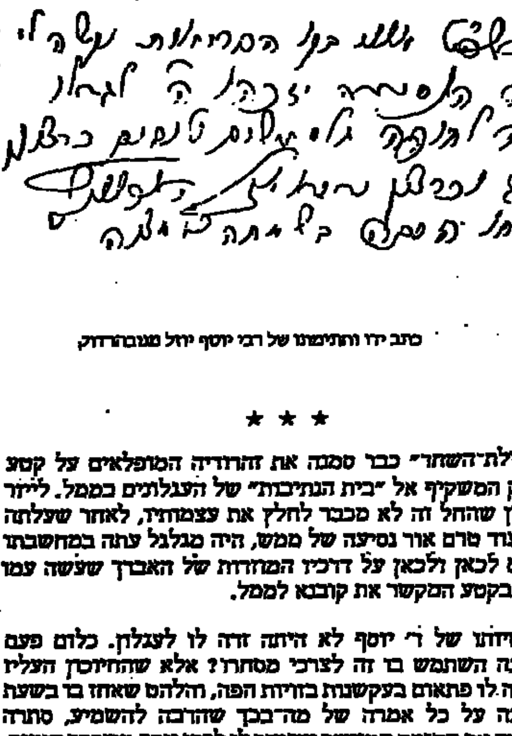

כתב ידו וחתימתו של רבי יוסף יוזל מנובהרדוק.

★ ★ ★

"אילת השחר" כבר סמקה את זהרוריה המופלאים על קטע האופק המשקיף אל "בית הנתיבות" של העגלונים בממל. לייזר העגלון שהחל זה לא מכבר לחלץ את עצמותיו, לאחר שלהתה בידו עוד טרם אור נסיעה של ממש, היה מגלגל עתה במחשבתו צרדים לכאן ולכאן על דרכי המזודות של האברך שעשה עמו צוותא בקטע המקשר את קובנא לממל.

אשיותו של ר' יוסף לא היתה זרה לו לעגלון. כלום פעם ראשונה השתמש בו זה לצרכי מסחרו? אלא שהחיסכון הצליח שנתגלה לו פתאום בעקשנות בזוית הפה, ההלהם שאחז בו בשעת הנסיעה על כל אמרה של מה־בכך שהרבה להשמיע, סתרה להתהריד את החותם המיושב השמור לו לרבי יוסף משכבר הימים.

"משהוא" — הכריז העגלון באזני הרחבה המתעוררת — "התרחש שם בקובנא! משהוא האחראי לבולמוס העליצות שטרפה את דעתו של — — — של — — —"

לו יצאו עתה העגלות כולן במחול ודוסי לא היתה ארשת פניו יכולה להיות נדהמת יותר, מאשר למראה ההולך שהגיח מתוך הלילה המתנער — צרור על כתפו, ערוך ומזומן לנסיעה — והוא פוסע בצעד מודד אל עבר הרחבה.

"צפרא טבא רבי לייזר!".

העגלון הבליע את חיוכו כאשר דלג אל פנים עגלתו של לייזר, ופנה לו ולמטענו פנה כל שהיא בזוית הקרון.

"...צפ...רא טבא לל..מר ר' יו..סף". הוא הקיש בעצבנות על הארגז הסמוך, נשם מלא ראותיו אויר מותורת של השכמה, ועמד להשלים סדר במהלך הדברים:

"יאמר נא: כלום לא הוא ר' יוסף השב עמי לפני שעה קלה מקובנא?!"

חיוכו הצליף של הנוסע שב לזוית פיו.

"אמת. מקובנא".

"ומבקש הוא עתה לשוב לשם, לקובנא, או לכל מקום אחר שחוץ לממל?!" משהוא זהם צץ פתאום ברעיונו, ובעצמו התפלא על חריפות תפיסתו:

"מן הסתם אף בבית לא בקר ר' יוסף. ולממל נסע בשל ענין אחר לגמרי... אחר לגמרי..." הוא בהה אל תוך פרצופו הזייכני של ר' יוזל: "כדי להעות מצותא עמי?"

ומאחר ולא היה בידו לדעת כמה מן האמת בדברים, עמד ופרץ בצחוק גדול; מן הסוג הפוטר את בעליו מלהתיגע בסבך שאין לו פתרון; מעין חתימה לעניין שאין לו מרוץ הטבע חתימה באותה יותר. עתה אף היה ר' יוסף פטור מלהשיב על צרור השאלות, שגם לא בקש לא היתה ערוכה בידו תשובה מסתברת.

שעה קלה לאחר מכן, כבר הסב ב"כוללי" הקובנאי המפורסם, בין ארזי המוסר מתלמידי ר' ישראל. הנסיעה הלילית בפקודתו של רבו, והשיבה המידית — פרי המצאתו שלו, שמעדן שניהם להקדיש בשעה הרת גורל לעתידו, שימת לב כה מופלגת לספק ספיקא של טיכא בלב עגלון, נתנו לבטח אף הם את חלקם לפרק החודש שנפתח הבקר בחייו; פרק שיעניק עם סיומו לעם היהודי את: "הסבא מנובהרדוק".